

Damoklejev meč

Karikatura: Srečko Srebot

Prekinjena seja občinskega sveta

Vse pripombe, stališča in sklepe, izrečene in izglasovane na predhodnih štirih sejah, na katerih so svetniki obravnavali osnutek predloga občinskega proračuna za leto 1996, občinska uprava po mnenju večine ni vključila v popravljeno verzijo, ki naj bi jo obravnavali v soboto, 11. maja, zato so sejo prekinili.

Kar nekaj svetnikov je občinsko upravo opozorilo na to, da v osnutku popravljenega predloga občinskega proračuna manjkajo določeni popravki, ki jih je sprejel občinski svet, in da bi morala občinska uprava sklepe občinskega sveta upoštevati v največji možni meri, ne pa da jih od seje do seje spreminja. Izrazili so prepričanje, da bo delo občinskega sveta postalo še bolj neučinkovito, če občinska uprava ne bo upoštevala njegovih zahtev.

Nevenka Tomšič, načelnica oddelka za gospodarstvo, je pojasnila, da je ob-

činska uprava upoštevala večino pripomb, tiste, ki jih ni upoštevala, pa je v osnutku predloga utemeljila (materialni stroški, turistična promocija občine). Čeprav je župan Stanislav Prosen pričakoval, da se bo seja nadaljevala tudi zaradi tega, ker bi moral občinski svet proračun čimprej sprejeti, so se svetniki odločili drugače. Sejo so prekinili do takrat, ko bo občinska uprava pripravila tak osnutek proračuna, ki bo upošteval vse sprejete sklepe in stališča občinskega sveta, skupaj s priporočili posameznih odborov.

Ne tradicija, pristop se je spremenil

Naborniki letnika 1978 so tudi letos bogato okrasili svoje vozove in privabili na osrednji bistriški trg množico staršev, prijateljev, deklet ter vseh tistih, ki imajo radi tradicijo. Za razliko od preteklih let so si udeleženci vizite v soboto, 25. maja, poleg kulturnega programa in predstavitve skupin nabornikov iz posameznih vasi, lahko ogledali še stare fotografije vizite na Bistriškem, pošiljali pozdrave na posebni barvni razglednici, opremljeni s priložnostnim poštnim žigom, in vsaj nekoliko podoživeli utrip preteklosti in sedanjosti obenem. Več na 6. strani.

Papež z mladimi v Postojni

V soboto popoldne, 18. maja, je bil papež Janez Pavel II. gost koprške škofije. Na športnem letališču pri Postojni ga je pričakala množica več kot 50.000 ljudi, od katerih jih je bilo vsaj 30.000 mladih iz Slovenije, Hrvaške, Italije, Avstrije in Madžarske.

Slovesnost z bogatim kulturnim programom, ki so jo papežu za njegov 76. rojstni dan pripravili mladi, je bila zelo sproščena in vsa v znamenju glasbe. Po besedah koprškega škofa Metoda Piriha so hoteli

pred podobo svetogorske Marije z velikim veseljem pozdraviti in se ji zahvaliti za prisrčen sprejem ter voščila za rojstni dan.

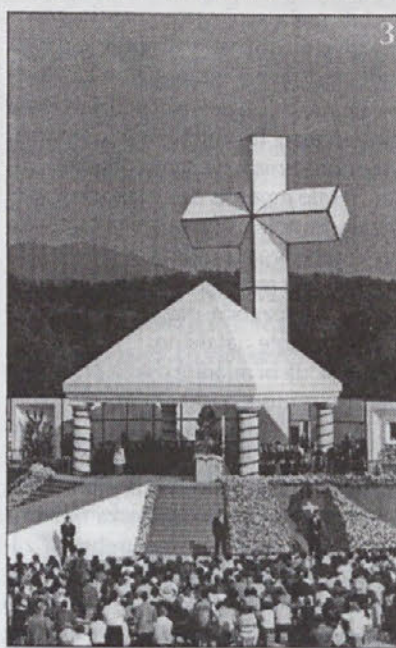
Mladi so pozabili na zadržanost do v svetu tako znane, cenjene in spoštovane osebe, ki si je tudi zaradi podpore samostojni Sloveniji v njihovih očeh pridobila nedeljene simpatije. Že iz njihovih vprašanj je bilo razvidno, da se v življenju srečujejo z nešteti težavami in da jim prav pripadnost rimskokatoliški cerkvi, njenemu kulturnemu krogu

mladi s tega konca Slovenije tudi s pesmijo pokazati, da "gradijo življenje na temeljih vere, ki je vera vrednot prijateljstva in medsebojnega sožitja".

Vse to je bilo vidno že v dopoldanskem delu programa, ko so mladi na velikem prireditvenem prostoru s pomočjo 4.500 pevcev odraslih, otroških in mladinskih pevskih zborov iz vse Primorske ter uveljavljenih slovenskih ansamblov izražali svoje poglede na prihodnost, ne glede na različnost kultur, narodnosti, prepričanj in jezikov.

Razpoloženje se je vseskozi stopnjevalo in doseglo vrhunec v trenutku, ko se je "potujoči pridigar, ki ne nagovarja le katoličanov, katerih vrhovni poglavar je, marveč vse ljudi dobre volje" pojavil med navdušeno množico, ki jo je po molitvi

in univerzalnim vrednotam, ki jih papež tako pogosto ponavlja, pomaga vzpostavljati neke vrste svobodo v času različnih razlag in resnic tudi na duhovnem področju.

Papež Janez Pavel II. je v Postojni pokazal veliko razumevanja za mlade in njihove težave. Spodbujal jih je "k upanju, moralni prenovi in pravi ljubezni", ne samo s stališča vere in rimskokatoliške cerkve, ampak tudi in predvsem kot človek, ki pozna občutek izgubljenosti in pot k vrnitvi. In prav to je bilo mogoče tisto, kar je bilo vredno veliko več kot sklepne besede "korajža velja" in "papež vas ima rad". Venec šmaric, s tem se bodo najbrž strinjali tudi neverni, je prav gotovo prišel na prava ramena.

Fotografije: Zorko Bajc (1), Silvester Čuk (2 in 3)

Kaj bo z Domom na Vidmu?

Podjetje Kastel d.o.o., zadnja leta podnajemnik celotnega kompleksa Doma na Vidmu (njegov lastnik je Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije), je 20. maja odstopilo od pogodbe, ki jo je sklenilo z Občino Ilirska Bistrica. Poglavitni vzrok za odpoved, tako je dejal njegov direktor Jožef Šlenc, so nerešena vprašanja financiranja kulturnega dela Doma na Vidmu, saj se občina ne drži dogovora in še zmeraj ne ve, kaj naj bi z njim pravzaprav počela.

Podjetje Kastel je v preteklih dveh letih za ureditev velike dvorane, v kateri od 9. maja deluje tudi kino, porabilo osem milijonov tolarjev lastnega denarja, občina in država pa le štiri milijone tolarjev. Zaradi denarnih težav Kastel že od lanskega februarja občini ne plačuje najemnine, pred kratkim pa je moral zapreti še Galerijo na Vidmu, saj najemnine od trgovskih lokalov ne zadostujejo več niti za tekoče stroške. Ker je občina predlagala, da bi se v del Doma na Vidmu, ki je bil prvotno namenjen za gostinsko dejavnost preselila knjižnica, Jožef Šlenc ne vidi več nobene ekonomske logike in ni pripravljen na to, da bi postal le oskrbnik kompleksa, čeprav se z občino dogovarja o

tem, kako bodo uredili razmerje med denarjem, ki ga je Kastel vložil v objekt in neporavnano najemnino.

Jožef Šlenc oziroma njegovo podjetje Emka d.o.o., ki predvaja filme v novem kinu, se boji, da tudi ta del dejavnosti v Domu na Vidmu ne bo dolgo trajal. V dveh tednih si je filmske predstave ogledalo nekaj manj kot 400 ljudi, če bi hotel racionalno poslovati pa bi jih moralo priti na mesec vsaj 1200. Očitno tudi sodobna kinodvorana s stereo ozvočenjem, udobnimi sedeži in tremi filmi na teden, podobno kot galerija, še ni dovolj primerna za Ilirsko Bistrico, ki se ponavadi začne zavedati nečesa šele takrat, ko je, žal, prepozno. Prej ne.

Z radarji nad dirkače

V soboto, 25. maja, se je začela še ena izmed letošnjih akcij slovenske policije, ki ima namen preprečiti ogromno število smrtnih žrtev v prometu in spametovati predvsem mlade in neizkušene voznike. Policisti so akcijo poimenovali "Hitrost ubija", trajala pa bo do 25. junija.

Tudi ilirskobistriški policisti bodo cel mesec "lovili" prehitre voznike na vseh nevarnih mestih, na katerih se zgodi največ prometnih nesreč, zamenjali pa ne bodo niti posameznih odsekov magistrálnih in regionalnih cest. Kršiteljem predpisov o hitrosti bodo najprej delili poučno zloženke, tiste, ki bodo peljali bistveno hitreje, kot bi smeli, bodo na kraju prekrška kaznovali, najhitreje pa bodo prijavili sodniku za prekrške.

SLAVKO REBEC, kaplan Župnije Ilirska Bistrica

"Papež, Cerkev in Bog nočejo nikomur nič slabega"

Slavko Rebec živi in dela v Ilirski Bistrici od avgusta leta 1991. Kot kaplan z župnikom Bogdanom Bercetom poleg oznanjevanja in bogoslužja skrbi še za množico stvari: dejaven je v Karitas, je duhovni asistent skavtskega stega Ilirska Bistrica 1, asistent koprške škofije za mlade, slovenski Balù oziroma duhovni asistent najmlajšega rodu katoliških skavtov, ljubitelj literature, športa in računalništva, treba pa je omeniti tudi njegove zasluge pri obnavljanju cerkve sv. Jurija in občuteno napisane nagovore pred katoliškimi prazniki, ki ste jih v zadnjih letih prebirali na straneh Snežnika. Ideje, da bi študiral teologijo, se je prvič oprijel že v otroštvu. Kasneje je postajal božji klic v njem zmeraj glasnejši in odločitev za študij teologije pravzaprav ni bila posebno težka, saj si je od nekdaj želel delati z ljudmi. Čeprav je bil pogovor sprva zamišljen le kot poskus vpogleda v zakulisje papeževga srečanja z mladimi v Postojni, si nisem mogel kaj, da mu ne bi v drugem delu postavil nekaj dodatnih vprašanj, saj me je zanimalo, kaj o vlogi slovenske rimskokatoliške cerkve misli mlad človek, ki je oddaljen od vrha njene hierarhije. Slavko Rebec ni eden izmed tistih, ki venomer negodujejo. Namesto tega se raje veseli prihodnosti, dela, prijateljstva z župnikom in vsemi ostalimi ljudmi, neglede na to, ali so verni ali ne.

Kot predstavnik koprške škofije ste sodelovali v pripravah na papeževo srečanje z mladimi v Postojni. Bi nam opisali ozadje?

S papeževim obiskom v Postojni sem se ukvarjal debelo leto, bolj neposredno pa od lanskega oktobra. Prva točka priprav je bilo srečanje asistentov za mlade iz vseh treh slovenskih škofij, na katerem smo si zamislili osnovni koncept - mladi naj bi se veselili srečanja s papežem in življenja v času načrtih vrednot. Odločili smo se, da bomo največ pozornosti namenili vsebinski platí srečanja in manj številu nastopajočih. Mladim smo želeli samo nakazati pot in jim omogočiti, da bi s pomočjo posebnih katehez sooblikovali program v skladu z njihovimi željami. Zanimivo je, da so že januarja prišli do popolnoma istih zaključkov kot mi. Program smo si oboji zamislili v treh sklopih: vprašanja o smislu življenja, vprašanja o smislu skupnosti in Cerkev ter vprašanja o potrebnosti poslanstva in dela za druge. Scenarij je bil skupaj z režijsko zasnovo Gregorja Tozona oblikovan v prvi polovici februarja, konec aprila pa je dobil svojo končno podobo. Glavni scenograf je bil arhitekt Leon Debevc iz Landoli pri Postojni. Naj omenim, da je pri izvedbenih delih sodeloval tudi ing. gradbeništva Bernard Kavčič iz Ilirske Bistrice.

Po številu prisotnih in odzivih v domačih in tujih medijih je srečanje nadvse uspelo. Kako je potekalo in kakšno je bilo njegovo sporočilo?

Prepričan sem, da je prireditel popolnoma uspela. Pred začetkom smo se organizatorji in nastopajoči najbolj bali dežja. Še v sredo, 15. maja, ko je bila generalna, je deževalo vse naokoli, le na prireditvenem prostoru ne. Program se je začel ob 11. uri. Vsaka škofija je poskušala prve tri ure pokazati, kaj se v njej dogaja in kako v njej živijo mladi, pozneje so se vključevali še mladi iz Italije, Hrvaške, Avstrije in Madžarske. Nekaj po 16. uri je na prizorišče prišel papež Janez Pavel II., ki je najprej molil pred podobo svetogorske Marije. Sledil je pozdrav koprškega škofa Metoda Piriha in branje iz Svetega pisma. Mladi so papežu zastavili vrsto vprašanj, ki jih je spremljala koreografija in glasba. Po molitvi so mu izročili skromna darila, ki simbolizirajo našo škofijo. Jožica Novak iz Mereč mu je podarila jabolko kot značilen pri-

delek brkinske zemlje, otroci iz Matenje vasi pa so mu okrog vratu obesili kito iz šmarnic za njegov 76. rojstni dan. Sledile so slovenska, poljska in starocerkvenoslovenska zdravica. Zlasti poljska "Sto lat" je bila presenečenje, saj papež ni vedel, da bo uvrščena v program. Postojnsko srečanje je bilo edino, na katerem ni bilo svečane maše. Udeleženci srečanja so bili nadvse zadovoljni, saj so bili priča svojevrstnemu in nepovnljivemu doživetju. Čeprav je papež tudi predstavnik institucije in ga zavezuje protokol, je pokazal dobrošno mero človečnosti in veliko naklonjenosti vsem prisotnim, ne samo mladim. Slišati je bilo mnenje, da se tako, kot se je držal v Postojni, v Ljubljani in Mariboru ni. Veselje organizatorjev je bilo še toliko večje, ker se ni zgodila nobena omemba vredne nezgoda, program pa je potekal do minute natančno.

Želim si, da bi mladim ostala predvsem papeževa misel o iskanju smisla življenja in o tem, da bi morali lastna spoznanja prenašati na druge. Po mojem bo papežovo sporočilo našlo plodna tla, če bo primorska in slovenska mladina zamenjala željo po nepotrebnem zapravljanju življenja z željo po iskanju. Ko sedaj gledam nazaj, se mi vedno bolj dozdeva, da papež, Cerkev in Bog nočejo nikomur nič slabega; vsak zase lahko najde v cerkvenih vrednotah kaj pozitivnega, če se le noče na vsak način spotikati ob njem.

Tako zahteven organizacijski in programski zalogaj seveda ne bi bil možen brez sodelovanja velikega števila ljudi.

V ožjem pripravljalnem odboru nas je bilo približno 10. V govornem in igranem delu je nastopilo približno 600 mladih, 3000 odraslih pevcev, 1500 članov otroških in mladinskih pevskih zborov ter Pihalni orkester Koper, ki je pred kratkim nastopil tudi v Ilirski Bistrici. Pričakovanja, da se bo v Postojni zbralo 50.000 ljudi so se v celoti izpolnila. Drži, da je bilo največ mladih (30.000). Srečanja so se udeležili skoraj vsi duhovniki in redovnice iz koprške škofije. Častni gostje so bili župani primorskih občin. Omeniti moram tudi zgledno sodelovanje med policijo, Civilno zaščito ter postojnsko občino. Cerkevni in civilni del odbora sta vse skozi delovala kot dobro utečena naveza. Za varnost in dobro počutje udeležencev je skrbelo 600 policistov, 200 redarjev prostovoljcev in 250 ljudi iz

Papež Janez Pavel II. in duhovniki; Slavko Rebec je drugi z desne.

Civilne zaščite. Natančnega števila vseh, brez katerih srečanje ne bilo izvedljivo, seveda ne poznam, prav gotovo pa je bilo veliko že samo tistih, ki so nabrali pravo goro poljskega cvetja za okrasitev odra.

Praznovanje 1250-letnice krščanstva na Slovenskem naj bi bila priložnost, da Slovenci spet odkrijejo "pripadnost evangeliju". Kaj mislite, je obisk papeža res povezal Slovence?

Papežev obisk v Sloveniji je bil prvi projekt, ki sta ga skupaj izpeljali Cerkev in država. V nobenem smislu ni bilo čutiti omalovaževanja ene ali druge strani, kar pomeni, da je šlo za veliko stopnjo enotnosti. Če nekoliko poenostavim - na enem mestu smo se srečali verni in neverni ljudje s skupnim prizadevanjem, da bi stvar uspela. V neposredni bližini papeža, tako velike moralne avtoritete tega stoletja, verjetno ni bilo nikogar, ki ne bi občutil pomena njegovih besed, namenjenih vsem in vsakemu posebej, neglede na prepričanje, položaj, poklic, vero ali starost. To se kaže tudi v tem, da je bila nedelja (19. maja) edini dan, ko novinarji osrednje slovenske radijske postaje niso imeli novic za črno kroniko. Papežev obisk je torej pokazal, da Slovenci znamo živeti skupaj, saj so svoje delo opustili celo vlomilci in tatovi. Določena stopnja enotnosti se je po mojem pokazala tudi v tem, da ni bilo politične skupine, ki bi poskušala izrabiti obisk za promoviranje svojih idej. Strankarstva nisem zasledil nikjer; ne v Kučanovem govoru ne v izjavah ostalih politikov. Zdi se mi, da smo si vsi Slovenci prizadevali za to, da bi vsaj v teh treh dneh pozabili na politična nasprotja, ki izvirajo iz preteklosti ali sedanjosti, čeprav so bili časopisi prej polni različnih komentarjev in polemik. Res je, da papežev obisk ne bo odpravil nesoglasij v slovenski družbi in različnih pogledov na dogajanje v preteklosti. Nasprotne strani vedno govorijo druga o drugi, namesto da bi vsak zase povedal kaj misli, kaj je hotel in govoril ... Cerkev je takoj po osamosvojitvi Slovenije pokazala pripravljenost za spravo. Ljubljanski nadškof se je že takrat dvakrat opravičil za vse storjene krivice, druga stran pa tega še danes ni storila. Slovenci smo pač taki, da iščemo napake bolj pri drugih. Tega v času papeževga obiska nisem opazil. Pomen ponovnega odkrivanja "pripadnosti evangeliju" in vrednost življenja iz evangeljskih vrednot vidim danes, v času usihanja in sprevačanja vrednot, neke drugje. Poudaril bi rad, da "pripadnost evangeliju" ne pomeni pripad-

nosti nečemu zunanjemu. Kajti, kot pravi že Stara zaveza, božja beseda ni daleč od človeka, da bi mogel reči kdo mi jo prinese, ampak je zapisana globoko v človekovo srce. "Pripadnost evangeliju" torej pomeni, da nas bodo prave vrednote ponovno privlačevale in nas vodile k resnicoljubnosti, poštenju in odprtosti do soljudi. Vem pa, da živeti evangelij ni enostavno.

Mar Slovencev res ne bi bilo več, če ne bi bili nasilno sprejeti krščanstva?

Ali bi se Slovenci obdržali brez krščanstva ali ne, je hipotetično vprašanje. Irška metoda pokristjanjevanja je bila zelo ostra, oglejska metoda, ki jo je bilo deležno področje sedanje koprške škofije, je bila mnogo bolj mila. Značilnost "oglejskega dobrega pastirja" ni palica, ampak piščal, s katero vabi vernike, naj gredo za njim. Mislim, da je to, kar je izviralo iz Ogleja zelo pristno krščanstvo, ki je po mojem pomagalo oblikovati narodno identiteto. Da je krščanstvo pomagalo ohraniti slovenstvo, je vidno tudi iz dejstva, da so vsi najstarejši spomeniki slovenstva, razen Knežjega kamna in Vojvodskega prestola, povezani s krščansko vsebino. Strinjam se tudi z beograjskim nadškofom Francem Perkom, ki trdi, da način ponotranjenja vere določa identiteto naroda. Na vzhodu dojemajo krščanstvo bolj s čustvi in niso prišli do take miselne jasnosti kot na zahodu. Tako smo narodi skupnega slovanskega izvora dobili precej različno podobo, ki se kaže na različnih ravneh, tudi na gospodarski in politični. Menim, da je Slovincem tudi krščanstvo prineslo znaten del kulture, svojevrstne vztrajnosti in delovne zagnanosti.

Vatikan ni prvi priznal Slovenije, res pa je, da je bil prvi, ki jo je priznal v letu 1992. Del Slovencev še vedno misli, da je Vatikan "boter naše državnosti", čeprav so se za samostojno Slovenijo odločili njeni državljani.

Vatikan ni prvi priznal Slovenije, to je dejstvo. Na drugi strani je javnost mogoče premalo seznanjena s prizadevanji Vatikana, ki so pomembnejša od priznanja. Vatikansko državno tajništvo je bilo prvo, ki je članicam Evropske unije priporočilo, naj z naklonjenostjo spremljajo dogodke in ločitvene procese v nekdanji Jugoslaviji, o čemer se javno skoraj ni govorilo. Do leta 1992 je Vatikan nove države priznaval med zadnjimi, tedaj pa se je zgodilo nekaj čisto nasprotnega od pričakovanj Evrope, slovenske države in slovenske rimskokatoliške cerkve. Dejstvo, da je Vatikan to storil med prvimi oziroma deveti po vrsti, je osupnilo svet in diploma-

cijo. Pomembno je tudi to, da Vatikan iz Beograda ni nikoli umaknil nuncijskega, saj je bila njegova diplomacija od nekdaj skrajno previdna. Do neke mere je Vatikan z zgodnjim priznanjem Slovenije izrazil tudi osebne simpatije papeža Janeza Pavla II. do padca komunizma in vzpostavljanja demokracije na vzhodu Evrope. Strinjam se s trditvijo, da smo se za samostojno Slovenijo odločili njeni državljani. Toda, kaj bi nam to pomagalo, če v svetu tega dejstva ne bi sprejeli? Vatikan ga je zelo sprejel in to javno potrdil mimo ustaljenih navad.

Dr. Tine Hribar v nedavno izdani knjigi "Slovenska smer" zagovarja tezo, da je imela Cerkev v prejšnjem sistemu privilegiran položaj; v imenu etike naj bi se bila vmešavala v ekonomijo in politiko, medtem ko se politika in ekonomija nista smeli oziroma nista mogli vmešavati v etiko ali religijo. Po njegovem Cerkev v novem sistemu poskuša to stvar še zaostri in preko določenih strank (za kristjane se je izjasnilo okoli 75% državljanov) dobiti duhovno vodstvo na Slovenskem (šole, lastništvo). Se slovenska družba teizira?

Po mojem ne. Tudi v privilegije Cerkev v prejšnjem sistemu ne verjamem in jih ne poznam. Nimam še veliko let, pa sem doživel, kako so mi "tovariši" že v časih deklarirane demokratizacije vzeli štipendijo, ker sem kot član ZSMS sodeloval pri bogoslužju. Zdi se mi, da politika še vedno odreja Cerkev in krščanstvu pravico javnosti - v tem je glavni problem, o katerem bi morali razpravljati intelektualci na objektivni način. Cerkev si ne prizadeva za privilegije, pač pa za enakopravno upoštevanje. Prepričan sem, da smo vsi skupaj le prišli do spoznanja, da je cerkvena etika in morala popolnoma legitimna ponudba za vsakogar, ki se lahko zanjo popolnoma svobodno odloči, ali pa tudi ne. Sam si bom prizadeval, da dobijo možnost te odločitve vsi. Cerkev si ne prizadeva za verouk v šolah. Radi bi samo, da bi šola otrokom nudila objektivno informacijo o krščanstvu, tudi o njegovih moralnih zahtevah. Verouk kot kateheza uvajanja v zakramentalno življenje bo še naprej potekal v župniščih, tako za otroke, kot za odrasle.

Cerkev je zainteresirana za naslonitev na proračun, na stalen vir dohodkov. Nevernih državljanov seveda nihče nič ne vpraša.

Z ekonomsko močjo Cerkve se manipulira. Če nekateri vzdrževanje cerkva in urejanje župnišč za normalno življenje ter prizadevanje za lastno šolstvo razumejo kot ekonomsko prevlado, ne morem pomagati. Seveda je Cerkev pri opravljanju svojega poslanstva zainteresirana za ureditev stalnega vira prihodkov. Ob tem pa ostaja dejstvo, da verniki najbolj podpirajo Cerkev z lastnimi prispevki. Prepričan sem, da bo tako tudi v bodoče. Zakaj jim potem ne bi omogočili, da odločajo o svojem davku. V temelju zagovarjam pravico davkoplačevalcev, da odločajo o razporejanju davkov. Toda, če protestiramo proti porabi denarja za Cerkevne stvari, zakaj se več ne spregovori in kaj tudi ukrene, ko se razmetava stotine milijard dolarjev. Mnoge moti proračunski denar za papežev obisk. Res je: 1,3 milijarde dolarjev je veliko denarja, vendar le malenkost v primerjavi z vsotami, namenjenimi recimo TAM-u, ki jih v Mariboru niso nikoli videli. Vem, da tudi mnogi neverni državljani zaupajo Cer-

kvi in vedo, da z denarjem ne razmeta-
va. Taki so prispevali tudi za obnovo
cerkve sv. Jurija.

Po anketi iz leta 1991 je na Slovenskem
v vstajenje verjelo 25, 1% vprašanih, v
pekel 14,5%; leta 1992 je v osebnega
boga verjelo 19,8%, kar 38,6% pa jih
je verjelo v "neke vrste duha ali življenjsko
silo". Verske predstave ljudi, ki se
opredeljujejo za katolike, se torej razli-
kujejo od zapisanih predstav v katoli-
škem katekizmu iz leta 1993. Sistemat-
ično dvomljenje v dogme je v kateki-
zmu opredeljeno kot krivoverstvo, bolj
nedolžno dvomljenje pa kot prazna ve-
ra. Tisti, ki ne verjame v vstajenje, je
torej po doktrini RKC praznoveren.

Podatki so mi znani. Dejansko je oseba-
na vera statistično težko opredeljiva za-
deva. Pomembnejše od števil je iskren-
no iskanje, doživetje božje naklonjenosti
do človeka. Na srečo vera ni samo
človekovo prizadevanje, ampak pred-
vsem božje razodetje človeku. Kateki-
zem katoliške Cerkve sicer postavlja
merila prave vere, a ostaja naklonjeno
odprt do vseh, ki iščejo. Načinov iska-
nja in poti pa je toliko kot ljudi, saj se
krščanska vera izraža v medosebnem
odnosu Boga in vernika.

Razlogi dvomov v posamezne verske
resnice so različni. Menim, da je v os-
predju nepoučenost. V eni od mladinskih
skupin smo analizirali veroizpoved
in ugotovili, da se ne strinjamo skoraj
z nobenim njenim členom. Pa nihče od
mladih ni rekel, da ne veruje. Ko pa
smo vsak člen razložili in pojasnili, so
ga mladi lahko sprejeli. Tako je veroiz-
poved zanje vsaj malo postala simbol.
Žal se verska izobrazba mnogih kristja-
nov ustavi na stopnji končanega osnov-
nošolskega verouka. Odstotek tistih, ki
so izpovedali vero v ključne trditve ve-
roizpovedi se skoraj ujema z odstotkom
tistih, ki svoje krščanstvo živijo v tesni
povezavi z občestvom.

Res pa je, da je lahko verjeti v nekaj
abstraktnega nad nami, saj je to neob-
vezujoče, vera v Jezusa Kristusa pa po-
meni vzpostaviti odnos. To pa je za-
htevno, ker predpostavlja več človekove
zavzetosti in pomeni določeno od-
govornost.

B. Zidarič

GOSPODARSTVO

Težki pogoji za naše gospodarstvo

Upravni odbor Območne gospodarske zbornice Postojna je 24. aprila 1996 obravnaval poslovne rezultate leta 1995. Na osnovi podatkov, ki jih je pripravila Agencija Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje - Podružnica Postojna, je ocenil, da so bili lanske rezultati poslovanja v našem notranjsko-kraškem območju (občine Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna) zelo slabi. Območje ima 1,52% prihodkov vseh prihodkov v državi in kar 6,79% neto izgub v Sloveniji. Trendi so podobni tudi v Občini Ilirska Bistrica.

Obracun poslovanja za leto 1995 je podalo 155 družb, kar je 23 več kot leto poprej in je porast v območju največji. Podjetja so zaposlovala 2.249 delavcev, kar je 3,6% več kot predhodno leto. 13% je bilo zaposlenih v zasebnih podjetjih. Prihodek je porasel za 13%, kar je enako povprečju območja (Slovenija +18%) in je znašal 16,77 milijarde tolarjev. 37,6% prihodkov je gospodarstvo doseglo s prodajo na tuje. Povprečna bruto plača v občini je znašala 93.142 SIT in je 8,4% večja kot v predhodnem letu ter 7,1% manjša kot jo dosegajo podjetja v Sloveniji.

Podjetja so ustvarila za 93 milijonov tolarjev dobička, kar je skoraj pol manj kot leto poprej, izgube pa so se povečale ter znašajo 294 milijonov tolarjev. Nezaposlenost v Občini Ilirska Bistrica je bila 18%-na, kar je več kot v Sloveniji.

Že teh nekaj podatkov kaže na nezavidljiv položaj gospodarstva v Občini Ilirska Bistrica, čeprav je dosedaj dajalo vtis stabilnosti in relativne uspešnosti. To se kaže zlasti v rednem izplačevanju plač in drugih prejemkov v skladu s kolektivnimi pogodbami. Primerjava z drugimi območji v Sloveniji je torej ugodna in je posledica dobrega gospodarjenja v podjetjih. Vendar pa danes dobro gospodarjenje v preteklem obdobju malo šteje. Regije

z veliko stečajni in odpisanimi dolgovi imajo boljše pogoje za uspešno poslovanje in hitrejši razvoj. Delovno intenzivne panoge in neto izvozniki, ki prevladujejo v našem območju, so s tečajno in tekočo gospodarsko politiko potisnjeni v stalno bitko za preživetje. Trenutni položaj je še slabši zaradi krize v Zahodni Evropi, kjer podjetja zaznavajo upadanje naročil in cen.

Poslabševanje gospodarskega položaja je tudi posledica razbitosti regije med Ljubljano in Koprom. V pogojih močne centralizacije upravljanja in koncentracije kapitala je Notranjska za Ljubljano samo še zanimiva folklorna provinca, področje Postojne in Ilirske Bistrice pa za Koper obrobje, ki je pomagalo k ponovnemu vzponu Obale, danes pa ni več zanimivo. Seveda pa povezovanje v notranjsko-kraški regiji ni domena gospodarstvenikov, ampak politikov. Za ohranitev ekonomske moči območja in standarda prebivalcev, bo nujno iskanje poti za oblikovanje bolj trdne regije, ki bi v državi imela svoje predstavnike, institucije in vpliv.

Upravni odbor Območne gospodarske zbornice Postojna je sprejel sklepe s konkretnimi zahtevami po ukrepih, ki bi izboljšali položaj gospodarstva v notranjsko-kraškem območju.

M. T.

KRONIKA

Na postopke policistov se je letos pritožilo nekoliko več občanov

V ponedeljek, 13. maja, je Alojzij Pavlič, načelnik UNZ Postojna, na redni tiskovni konferenci zanikal govorice občanov zaradi domnevno povečanega nasilja in nezakonite uporabe prisilnih sredstev ilirskobistriških policistov. Povedal je, da so pritožbe občanov, ki menijo, da je prišlo v postopku do kršenja njihovih pravic, "pomemben element nadzora javnosti nad delom policije" in da postojnska uprava za notranje zadeve vsako natančno preveri ter z ugotovitvami seznanji pritožitelja. Če se pritožitelj z ugotovitvami policije ne strinja, lahko vložijo ugovor na drugi stopnji, lani pa takih primerov niso imeli. Po številu pritožb območje UNZ Postojna ne odstopa od republiškega povprečja, čeprav so jih letos obravnavali nekoliko več. To je potrdil tudi Franc Kovač, šef načelnikovega urada. UNZ Postojna je lani prejela 61 pritožb in samo v dvanajstih primerih so ugotovili, da so bile utemeljene. Lani se je na postopke ilirskobistriških policistov pritožilo 6 domačinov in dva tujca (dve pritožbi sta bili utemeljeni, zato so v enem primeru uvedli disciplinski postopek, v drugem pa policista opozorili). Na postopke mejne policije se je lani pritožilo 17 tujcev in dva slovenska državljana (dve pritožbi sta bili utemeljeni). Do začetka maja 1996 so na UNZ Postojna obravnavali 26 pritožb, od tega 8 iz ilirskobistriške občine (6 domačinov in dva tujca, ena pritožba je bila utemeljena). Zaradi postopkov jelšanske mejne policije je v tem času vložilo pritožbe 7 tujih državljanov. V enem primeru so ugotovili, da je bila utemeljena, zato je bil zoper policista sprožen disciplinski postopek.

Ilirskobistriški policisti so od 15. aprila do 15. maja obravnavali 12 kaznivih dejanj (eno ponarejanje listin, eno veliko tatvino, eno omogočanje uživanja mamil, osem poškodovanj tujih stvari in eno poškodovanje naravne znamenitosti), 9 prekrškov zoper javni red in mir (tri nedostojna vedenja na javnih krajih, dva primera nedostojnega vedenja proti uradni osebi pri opravljanju uradnega postopka, dva pretepa na javnih mestih), dve osebi so predlagali sodniku za prekrške, ker sta omogočili uživanje alkohola mladostnim osebam, zabeležili so štiri kršitve obratovalnega časa gostinskih lokalov in eno kršitev carinskih predpisov. S sodnikom za prekrške se bo zaradi neurejenega bivanja in ilegalnega prehoda meje srečalo 8 kršilcev, štirje pa zaradi posesti mamil.

V tem času se je na Ilirskobistriškem zgodilo 7 prometnih nesreč na magistralnih in regionalnih cestah. Pri vseh je prišlo do materialne škode, le ena oseba pa je bila lažje telesno poškodovana. Cestnoprometne predpise je kršilo 39 oseb. Policisti so odvzeli 32 voznških dovoljenj (23 zaradi vožnje pod vplivom alkohola, 9 zaradi odklonitve alkotesta) in 7 prometnih dovoljenj zaradi različnih tehničnih pomanjklivosti na vozilih. Zaradi kršitve cestnoprometnih predpisov so na kraju prekrška z denarno kaznijo kaznovali 205 oseb in izdali 48 plačilnih nalogov (še vedno prevladuje neuporaba varnostnega pasu in prekoračitev dovoljene hitrosti).

Policisti so obravnavali tudi 3 travniške požare in požar na smetišču v Jelšanah. 9. maja je ob 15.30 zagorelo tudi v trnovskem begunskem cen-

tru. Begunka je izključila grelno ploščo električnega štedilnika in zapustila sobo, nakar se je vnela bližnja zavesa, posteljina, obleka in pregradna stena ter del vrat. Škodo so ocenili na 1,5 milijona tolarjev, brez posredovanja gasilcev, ki so morali eno osebo evakuirati zaradi tega, ker je obstajala možnost zadušitve, pa bi bila verjetno še večja. Policisti so begunko prijavili javnemu tožilstvu zaradi povzročitve splošne nevarnosti in ji grozi denarna kazen ali zapor do enega leta.

Po podatkih Ivana Šuštarja, pomočnika komandirja Postaje mejne policije Jelšane, so policisti na Starodu in v Jelšanah v preteklem mesecu obravnavali 22 kaznivih dejanj ponarejanja listin, predvsem hrvaških potnih listov in voziških dovoljenj BiH. Po Zakonu o nadzoru državnih mej so prijavili 10 oseb zaradi nedovoljenega vnosa orožja (pištole, plinsko orožje), streliva, našli so 150 ostrih nabojev za pištole in malokalibrsko orožje, zasegli pa so tudi 16 signalnih rakiet. Po Zakonu o prometu in proizvodnji mamil so obravnavali 11 prekrškov (posest manjših količin in tablet). Zasegli so 3 vojaške bajonete, eno policijsko gumijevko in nož. Še vedno se tudi na meji srečujejo z vozniki, ki vozijo pod vplivom alkohola ali mamil (10 primerov). V času papeževega obiska so kontrolo na meji poosttrili in zavrnili kar 250 ljudi, predvsem Hrvatov in državljanov BiH, ki niso imeli pogojev za vstop v Slovenijo. Kakšnega posebne količine orožja v številnih avtobusih in osebnih avtomobilih niso našli, nekoliko večja je bila le čakalna doba. V tem času je mejo na obeh mejnih prehodih prestopilo 140.000 državljanov Slovenije in 590.000 tujcev.

Prostovoljno pokojninsko zavarovanje Zavarovalnice Triglav

V prejšnji številki Snežnika smo vam na kratko predstavili prostovoljno pokojninsko zavarovanje kot najnovejšo obliko zavarovanja iz skupine osebnih zavarovanj, ki smo jih v Zavarovalnici Triglav poimenovali **življenjski krog**. V tej številki nadaljujemo s podrobnejšo predstavitvijo te oblike zavarovanja.

Prostovoljno pokojninsko zavarovanje pomeni premišljeno naložbo v bodočo socialno varnost, ki jo načrtujemo glede na pričakovane potrebe in sedanje plačilne zmožnosti. Prostovoljno pokojninsko zavarovanje je torej kapital, vložen v pričakovane varne in bogate prihodnosti.

Ker želimo v Zavarovalnici Triglav omogočiti širšemu krogu ljudi sklenitev tovrstnega zavarovanja, smo pripravili **skupinsko in individualno** obliko prostovoljnega pokoj-

ninskega zavarovanja. Individualno obliko zavarovanja sklene posameznik, skupinsko obliko pa lahko sklene podjetje, društvo, zavod itd., neglede na to, kdo vplačuje prispevke. To je tudi osnovna razlika med skupinsko in individualno obliko. Zaradi nižjih stroškov je skupinska oblika tudi cenovno ugodnejša. Vendar o prostovoljnem skupinskem pokojninskem zavarovanju lahko govorimo samo v primeru, če sta na polici vsaj 2 zavarovanca.

Tudi če je sklenitelj zavarovanja podjetje, ima vsak posameznik svojo polico in svoj fond, v katerem se zbirajo in obrestujejo vplačani prispevki. Torej je fond neke vrste račun posameznega zavarovanca. Prispevke v fond lahko vplačuje podjetje, posameznik ali oba, v višini in obliki kot se dogovorita.

Osnovno zavarovalno kritje, ki ga ponuja prostovoljno pokojninsko zavarovanje Zavarovalnice Triglav, je mesečna starostna pokojnina, ki jo bo zavarovanec prejel od nastopa upokojitve do smrti oziroma se v primeru smrti zavarovanca med vplačevanjem prispevkov upravičencu, ki ga določa zavarovanec, izplača 95% vrednosti fonda zavarovanca ob smrti.

Osnovnemu zavarovalnemu kritju je možno priključiti rizik za primer smrti v dobi plačevanja premije in družinsko pokojnino.

Prostovoljno pokojninsko zavarovanje je pomembno skleniti pri močni in trdni zavarovalnici, ki ob vsakem trenutku korektno izpolnjuje vse obveznosti do svojih zavarovancev. Zavarovalnica Triglav je prav gotovo takšna, torej prava za Vaše prostovoljno pokojninsko zavarovanje.

Vse nadaljne informacije lahko dobite pri območni enoti Zavarovalnice Triglav v Postojni.

PROGRAM FILMOV V JUNIJU

KDO BO KOGA?, amer. barv. komedija; igrajo: John Travolta, Gene Hackman, Rene Russo, Danny de Vito; 1. jun. ob 22. uri, 2. jun. ob 20. uri.

AMERIŠKI PREDSEDNIK, amer. barv. drama; igrajo: Michael Douglas, Anette Bening, Martin Sheen, Michael J. Fox; 1. jun. ob 20. uri.

ČAROBNI VRT, amer. barv. otroški; 2. jun. ob 18. uri.

NEVARNA SRCA, amer. barv.; igra: Michelle Pfeiffer; 4. jun. ob 18. in 20. uri.

SMRTONOSNA BITKA, amer. barv.; igra: Christopher Lambert; 6. in 7. jun. ob 20. uri, 8. jun. ob 22.30.

ZADNJI DNEVI, amer. barv.; 7. jun. ob 22. uri, 8. in 9. jun. ob 20. uri.

SVET IGRAČ, amer. barv. lutkovni; 8. in 9. jun. ob 18. uri.

POŠTAR, ita.-franc. barv. drama; 11. jun. ob 18. in 20. uri.

UMRI POKONČNO III., amer. barv. triler; igra: Bruce Willis; 13. jun. ob 20. uri, 14. jun. ob 22. uri, 15. jun. ob 20. uri.

KO SI SPAL, amer. barv.; igrajo: Sandra Bullock, Bill Pulman; 14. jun. ob 20. uri, 15. jun. ob 22. uri, 16. jun. ob 20. uri.

LISICA IN PES, amer. barv. risanka; 16. jun. ob 18. uri.

JUMANJI, amer. barv. fantastični; 18. jun. ob 18. in 20. uri.

12 OPIC, amer. barv. futuristični triler; igrajo: Bruce Willis in Brad Pitt; 20. jun. ob 20. uri; 21. jun. ob 22. uri, 22. in 23. jun. ob 20. uri.

POSNEMOVALEC, amer. barv. psiho-loški triler; igrajo: Sigourney Weaver, Holly Hunter; 21. jun. ob 20. uri, 22. jun. ob 22.30.

POCHAHONTAS, amer. barv. risanka; 23. jun. ob 18. uri.

ŽENSKA ZA UMRET, amer. barv.; 25. jun. ob 18. in 20. uri.

STARE SABLJE, amer. barv. komedija; igrajo: Jack Lemmon, Walter Matthau, Ann Margret, Sophia Loren; 27., 28. in 29. jun. ob 20. uri.

JADE, amer. barv. erotični triler; igrajo: David Caruso, Linda Fiorentino, Chazz Palmintieri; 28. in 29. jun. ob 22. uri, 30. jun. ob 20. uri.

LEVJI KRALJ, amer. barv. risanka; 30. jun. ob 18. uri.

Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

Predstavitev Društva rejcev drobnice Ilirska Bistrica

Na Ilirskobistriškem se že nekaj časa kaže povečano zanimanje za rejo drobnice. V zadnjem času se je poleg starih rejcev pojavilo kar lepo število novih, ki se precej resno ukvarjajo tako z rejo ovac kot tudi z rejo koz. Vzrok za to je verjetno trenutna kriza v govedoreji (problemi pri pridelavi mleka, pitju, bolezen norih krav ...). Poleg tega pa v zadnjem času tudi država namenja nekaj sredstev tej panogi živinoreje, ki je še kako potrebna za ohranjanje kulturne krajine ter za preprečevanje zaraščanja in erozije.

Ker so rejci kaj kmalu ugotovili, da so med seboj premalo povezani in da bi marsikaj lahko dosegli s skupnimi močmi, so v začetku oktobra ustanovili svoje društvo, ki ima sedež pri Kmetijski svetovalni službi Ilirska Bistrica, Vojkov drevored 14. Društvo ima trenutno 26 članov, za predsednika pa so izbrali **Rudija Lakoto** iz Podgrada.

Društvo si je takoj na začetku zastavilo precej nalog. Ena prvih bo načrtniške selekcijsko delo v tropih njegovih članov. Ostale naloge bodo še: sooblikovanje rejških programov za drobnice,

sodelovanje pri nabavi plemenskih živali, organiziranje strokovnih predavanj, seminarjev in ekskurzij ...

1. junija 1996 bomo organizirali tudi razstavo plemenskih ovac in koz ter razstavo in ocenjevanje mlečnih izdelkov v Ilirski Bistrici. Vse, ki se ukvarjajo z rejo drobnice ali to šele nameravajo, pa vabimo, da se nam pridružijo, saj je naša naloga tudi pridobivanje novih članov.

Tajnik društva:
dipl. ing. agr. **Helena Derenčin**,
KSS Ilirska Bistrica

Reja drobnice je donosna in okolju prijazna

V času, ki ni naklonjen kmetijstvu, le težko govorimo o dobičku in uspešnosti na kmečkem gospodarstvu, ki je usmerjeno v živinorejo. Nekateri menijo, da je rešitev v večji prireji, vendar intenzivnost neizbežno nosi za seboj bolj ali manj vidno poseganje v naravo, kar ima negativne posledice na ekosistem. Že leta spremljamo krizo v živinoreji, predvsem pri prireji mleka in mesa. In ravno tam, kjer si najmanj želimo (v hribovitem, gorskem in kraškem svetu) so posledice krize zaradi omejenih danosti, toliko bolj očitne. Končni rezultat je opuščanje kmetijske dejavnosti. Kmetijski strokovnjaki že dalj časa skušamo preusmeriti zanimanje rejcev govedu v rejo drobnice, posebno tam, kjer se zaradi že navedenega "računi preprosto ne izidejo".

Reja drobnice je pričela oživljati in kaže počasno rast zadnjih petnajst let. V Sloveniji redimo manj kot 30.000 ovac in 15.000 koz ali le 4 ovce na 100 ha kmetijske zemlje, kar je najmanj v Evropi. Da temu ni bilo vedno tako, kažejo podatki, ki jih najdemo v zgodovinskih virih. Današnji stalež drobnice je pred I. svetovno vojno premogla ena sama južnoprimorska občina. Da je bila reja drobnice donosna, kaže tudi to, da so bili ovčarji premožni, umni in spoštovani podeželani. V takratnih časih je prevladovalo nomadstvo, ki bi si ga danes težko predstavljali (državne meje), čeprav nekakšno obliko nomadske paše zasledimo še dandanes (paša sledi vegetaciji poleti v hribe in jeseni v dolino). Ovčarji in kozarji so umno gospodarili, saj jim zaradi nomadske paše ni bilo treba pripravljati mrve za zimo. Za popašeno žito v jeseni in pozimi pa so od naprednih kmetov iztržili še kakšen dodaten sold.

Takšen način reje ni imel negativnih posledic za naravo, če seveda odmislimo nekontrolirano pašo koz v gozdovih. Ovca, koza in govedo so popašle vse pašnike - tako je krajina izgledala urejena, naravne danosti izkoriščene in podeželje poseljeno.

V zadnjem obdobju opažamo velik napredek v strokovnem in rejškem delu, pa tudi v boljšem gospodarjenju. Pri reji mlečnih ovac vlagamo velike napore za ohranitev in povečanje staleža avtohtonih živali - bovske ovce in istrijanke.

Ponekod le-te oplemenjujemo z vzhodno - frizijsko ovco. V mesni usmeritvi smo oplemenili domačo jezersko - solčavsko ovco z romanovsko ovco. Pri obeh križanjih smo dosegli napredek, vendar nam mora biti glavna naloga ohranitev in selekcija domačih pasem ovac.

Pri reji koz nam gre predvsem za mleko. Če so živali čisto pasemske ali ne, ni toliko pomembno kot je to, da so v srnastem ali sanskem tipu in da dajo v povprečju preko 500 litrov mleka v laktaciji.

In kako naj izgleda kmetija, usmerjena v rejo drobnice?

Želeli bi, da se nahaja tam, kjer so pogoji za drugo rejo ali kmetijsko proizvodnjo močno omejeni ali nemogoči in povsod tam, kjer s takšnim prestrukturiranjem dosežemo, da na kmetiji ostanejo mladi. Pri reji za meso mora trop šteti 100 ovac, v mlečni usmeritvi pa 60 ovac ali koz, kar predstavlja pokritje vseh stroškov in eno dobro plačano delovno mesto. Pašne površine morajo biti ograjene (čredinski pašniki), zimsko krmo lahko pridelamo doma ali jo kupimo. Tam, kjer je mogoče, naj se organizira poletna paša v planinah.

Zaradi trženja (primerne ponudbe) je skoraj nujno združevanje več rejcev skupaj.

mag. **Zlatko Jenko**,
dr. vet. med.

Reja ovac danes

organizira v soboto, 1. junija 1996,

RAZSTAVO

SIROV IN DRUGIH MLEČNIH PROIZVODOV
TER OVC IN KOZ NAŠIH REJCEV

Program:

DVORANA GLASBENE ŠOLE
9.00 • ustanovni občni zbor Zveze društev rejcev drobnice Slovenije
• predavanje dr. Franca Zagožna
• predavanje mag. Zlatka Jenka
• podelitev priznanj za razstavljene izdelke

DVORANA SOKOLSKEGA DOMA
10.00 • otvoritev razstave sirov in drugih proizvodov iz mleka ter dobrot kmečke kuhinje
• otvoritev razstave drobnice na prostoru ob Sokolskem domu

ROKOMETNO IGRIŠČE V PARKU NADE ŽAGAR
17.00 • ples s srečelovom
(za veselo razpoloženje bo poskrbel ansambel Cocktail)

VLJUDNO VABLJENI!

"Ko sem šou zad za vouce ..."

V številnih pogovorih z bivšimi ovčarji pomeni stavek "Ko sem šou za vouce ..." večkrat začetek pripovedovanja družinske zgodovine. Stavek v naših ušesih zveni kot nekakšen "bilo je nekoč" in nas nemalokrat popelje v samotarski svet ovčarjev, ki je mogoče še dandanes marsikomu neznan. Pri zbiranju podatkov o ovčarstvu v naših krajih pred II. svetovno vojno sem prišel do spoznanja, da je istovetnost ovčarja in njegove življenjske zgodbe odvisna le od njegovega edinstvenega odnosa do lastnih ovac. Pri odkrivanju ovčarske kulture in iskanju odgovora na vprašanje, kdo so bili ovčarji, sem ugotovil, da gre za iskanje tistega naravnega čuta, zaradi katerega so ovčarji sploh postali ovčarji, saj je brez njega tako "delo" nemogoče. Ovčar je posvetil svoji čredi celo življenje; od nje je rasel, zaradi nje se je selil in z njeno pomočjo je prišel v stik z drugimi ovčarji.

Na področju sedanje Občine Ilirska Bistrica so bili pred drugo svetovno vojno trije večji centri ovčarjenja: Knežak, Podgora in Trnovo. Največje kneške ovčarske družine, ki so pasle nekaj sto ovac skupaj z nekaterimi manjšimi ovčarji, so bile: **Žele - Požarjevi, Urbančič - Škrvanovi in Volk - Polovnikovi**. Na območju Podgore sta bila najbolj znana ovčarja **Šestan-Bevčev in Šestan-Vencjak** iz Trnovega pa ovčarji **Benigar-Žgulovi, Benigar-Perišovi, Benigar-Učanovi in Benigar-Jasketovi**. Seveda so bile ovce razširjene tudi v drugih vaseh in zaselkih, vendar so bili tam le manjši tropi - 15-30 ovac na gospodarja. Ovčarji omenjenih območij so sprva pasli ovce vse od vznožja Snežnika do Svete trojice in Gomancev, velikokrat pa vse tja do Istre in Furlanije. Najboljši sir je bil od paše na območju Jurišč in Goljakov. Na zimsko pašo so se morali podati ovčarji s svojimi ovcami preko Razdrtega, Senožec, Dolenje vasi, Štorij, Štanjela, Kobjeglave, Komna in Brestanice do Devina ali še nižje v Furlansko nižino. Od starih ovčarjev iz naših krajev pase ovce le še **Viktor Žele** z Bača. Leta 1943 se je s svojimi ovcami naselil na območju Doberdoba. Še danes ima trop z 220 ovcami. Ovčarji so bili zelo samotarski. Družili so se le med seboj. Stike z drugimi so imeli le pri predaji svojih jagnjet in sira.

Ovčarji iz našega območja so pasli v glavnem "istrijanke" oziroma istrske pramenke ali primorske ovce. Istrijance se niso smele goniti prva leta, "če ne so ostale majhne". Ovne so k ovcam pripuščali prvi teden avgusta, tako da so skotile okoli božiča. Istrske pramenke "drži jo mleko"

od osem do devet mesecev na leto, največ pa ga imajo od velike noči do avgusta, ko je trava najbolj sočna. V tem obdobju so jih molzli dvakrat dnevno, na jesen pa le enkrat. Prostoru, kjer so opravljali to delo, so pravili "muzar" (odprtina v ograji, ki je ločevala ovce na pomolzene in nepomolzene).

Sirjenje so opravljali le moški. Običaji so šli iz roda v rod in se niso spreminjali. Mleko je ovčar precedil skozi cedilo ali cunj in ga nato vlival v kotel, ki ga je segrel na približno 37°C. Pri določanju temperature si je pomagal kar s svojim komolcem. Da bi se mleko sirilo, je dodal na vsakih sto litrov veliko žlico sirišča, ki ga je pripravil sam. Od zaklanega jančka je obdržal želodec, ga osolil in pustil, da se je sušil. Ko mu je rabilo sirišče, je zdrobil v kotel delček posušenega želodca, s kuhalnico za sir pa ga je moral neprestano mešati in z roko večkrat poskušati, če je sir dovolj strjen oziroma "p'stan". Ko je ovčar ugotovil, da je sir pripravljen, ga je s pomočjo vrvice razdelil, stlačil v navadne cunje in nato v "modle", "stampe", "forme" ali obode z mizo za sirt, plohom in nekaj kamni. Potem ko se je sir cedil en dan, je zložil nekaj hlebcev v "brento za sir" skupaj s soljo, ostale hlebce pa na police. Mleko, ki je ostalo v kotlu, je segreval, dokler ni zavrelo in se je na dnu nabrala skuta, ki so jo ovčarji prodali še isti dan ali pa so z njo poravnali stroške paše.

Ovčarji za striženje ovac niso najemali pomagačev, pomagali so jim vsi družinski člani. Ovce so strigli dvakrat na leto, oktobra in spomladi. Ovci so najprej zavezali nogo in ji z železnimi škarjami začeli striči vrat, nato pleča, rebra, stegna in hrbet. Vsaka ovca je dajala kilogram in četrto volne na leto. Volno so prodajali predvsem obrtnikom za izdelavo blazin. Jančke in sir so ovčarji prodajali v Trstu in na Reki, dokaj dobra odjemalca pa sta bila tudi "Guj", premožen trgovec in mesar

iz Podgrada, ter "Ravbar", gostilničar iz Komna. Kako močno je bila razširjena ovčereja na Bistriškem, govori tudi podatek, da so v letu 1896 našli kar 20.000 ovac. Veliki tropi so se na Bistriškem zadržali vse do druge svetovne vojne, ovčereja pa se je povsem opustila po letu 1946. Ovce so v takratnih časih pomenile edini vir dohodka na kmetiji, saj so omogočale preživetje številnim družinam.

V tem prispevku ni zajeto celotno življenje in delo ovčerejcev na Bistriškem pred drugo svetovno vojno. Napisan je bil z namenom, da bi vzpodbudil začetek načrtnega zbiranja gradiva za celovit prikaz ovčarjenja, ki je nadvse pomemben del težke, a bogate zgodovine naših krajev.

Viri za prispevek: pripovedovanje **Viktorja Žele** in **Franeta Dovgana** ter brošura "Raziskovalni tabor 91", v kateri so objavljeni izsledki mladih raziskovalcev o naselitvi in običajih slovenskih ovčarjev na Goriškem.

Rudi Dimić

ZSLD O ZDRAVSTVU

Dve kategoriji državljanov

Na petkovem (24. maja) javnem pogovoru o "Zdravstvu in njegovih specifičnih problemih, vezanih na ta prostor", ki ga je organizirala Združena lista socialnih demokratov, je dr. Ivica Smajla, direktorica Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica, spet opozorila na probleme, ki že dolgo pestijo ilirskobistriško zdravstvo. Kriza slovenskega zdravstva, ki se je začela s sprejemom nove zakonodaje leta 1992, je povzročila tudi domačemu zdravstvenemu osebju in pacientom množico težav. Da tudi drugod ni kaj bistveno boljše, je bilo razvidno iz besed dr. Mateje Kožuh Novak, poslanke v državnem zboru, in direktorja postojnske bolnišnice dr. Aleksandra Merla.

Stranka ZSLD, ki je marca vložila interpelacijo o delu in odgovornosti ministra za zdravstvo dr. Božidarja Voljča, ne pristaja na to, da si povprečen državljan Slovenije ne more več privoščiti zdravstvenih uslug brez (do)plačila zdravstvenih storitev iz svojega žepa in da v javnem zdravstvenem sistemu vedno težje uveljavlja svoje v ustavi zapisane pravice. Plače zdravstvenih delavcev so nizke, zdravila so se v zadnjih štirih letih silno podražila, zdravstvo zapuščajo strokovnjaki in sestre, vedno več je privatne prakse, veliko zdravnikov je odvisnih od neposredne finančne participacije prebivalstva, kar je skregano s principi moderne države, dostop do zdravstvenih uslug pa postaja vedno težji za brezposelne, ostarele in zlasti tiste, ki živijo na podeželju. Slovenska zdravstvena politika je torej slaba in skrajni čas je, da se nekaj spremeni.

Zdravstvenemu domu Ilirska Bistrica še vedno največ težav povzročajo najemnine za nekatere dejavnosti, ki jih opravlja izven matične hiše. Stavbe, v

katerih se odvija zdravstvena dejavnost so stare in dotrajane, ministrstvo za zdravstvo pa je za laboratorij v Ilirski Bistrici in zdravstveno postajo v Podgradu prispevalo le 1/8 vrednosti investicij. Dr. Ivica Smajla meni, da bi morala občina kot ustanovitelj zavoda sama ali s pomočjo ministrstva zagotoviti denar za plačevanje najemnin oziroma poskrbeti za cenovno ugodnejše prostore, čeprav je država "naprtila" zdravstvo občinam brez ustrezne finančne podpore, marsikaj pa bi moral financirati tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Zdi se, da ni nobene druge rešitve kot samoprispevek, ki bi vsaj delno izboljšal stanje ilirskobistriškega zdravstva in omogočil čedalje bolj staremu prebivalstvu vsaj približno enako kvaliteto in obseg zdravstvenih uslug kot v razvitih centrih. Danes je za tistega, ki zbolí, vsekakor pomembno, kje živi, saj na obrobju in podeželju ne bo deležen niti približne kvalitete zdravstvenih uslug, čeprav vsi plačujemo enake zneske za obvezno zdravstveno zavarovanje.

KMETIJSTVO

Vzpodbudni načrti brkinskih sadjarjev

Društvo brkinskih sadjarjev deluje že od leta 1991 in ima skoraj 100 članov iz ilirskobistriške, pivške, divaške ter hrpeljsko-kozinske občine. Ker se količina jabolk iz leta v leto povečuje (lani so jih pridelali več kot 1300 ton), imajo sadjarji največ težav prav s prodajo, zato nameravajo kvalitetno brkinsko jabolko zaščititi in ustanoviti svojo zadrugo.

Društvo se je kar nekaj časa trudilo, da bi odpravilo težave s prodajo. Rešitev jim je ponudila kmetijska zadruga Vina Kras iz Sežane, ki namerava obnoviti hladilnico v Dekanih. Ker je ta mnogo premajhna za vse (samo 650 ton), Daniela Lovrečič iz ilirskobistriške kmetijske svetovalne službe meni, da bi bila to samo začasna rešitev. Če bi se pridelava sadja v naslednjih letih povečala, bi morali razmišljati o gradnji nove, zato so se sadjarji začeli pogovarjati z občino, ki jim je obljubila pomoč. Interes za gradnjo hladilnice v Ilirski Bistrici je velik, saj je Brkinom najbližja. Sadjarji so na zadnjem sestanku izvolili posebno skupino, ki bo poskušala skupaj z občino poiskati primerno lokacijo za novo hladilnico, zgradili pa naj bi jo s pomočjo ministrstva za kmetijstvo.

STRANKE

Centralizacija povzroča želje po decentralizaciji

Demokratska stranka Slovenije (Demokrati Slovenije, DS) je bila ustanovljena marca 1994, ko se je njen večji del pridružil Liberalni demokraciji Slovenije (LDS), del vodstva in članov pa je sklenil še naprej delovati kot sredinska stranka, ki se zavzema "za preprečitev razcepa slovenskega političnega prostora na dve zgodovinsko in ideološko obremenjeni ter med seboj sprti izbiri". Ker občinskega odbora DS v Ilirski Bistrici ni, je stranka v četrtek, 9. maja, pripravila javni pogovor, ki ni povzročil večjega zanimanja, čeprav so Tone Peršak, predsednik DS in poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije, dr. France Kervina, profesor na Biotehnični fakulteti v Ljubljani, ing. Jože Dular, predsednik komisije DS za kmetijstvo, in Rudi Šimac, predsednik zveze agrarnih skupnosti, spregovorili o policentričnem razvoju Slovenije, o kmetijski problematiki zdaj in po morebitni vključitvi Slovenije v Evropsko unijo ter o odnosih s sosednjimi državami, predvsem z Italijo.

Policentričen oziroma enakomeren razvoj je po mnenju Toneta Peršaka eden izmed najbolj perečih problemov samostojne Slovenije, saj se stanje na tem področju slabša že od leta 1990. Do tedaj se je marsikaj vložilo v obrobna področja, v zadnjih letih pa je prišlo do velike centralizacije države, ki jo je deloma povzročila nova lokalna samouprava, saj so se skoraj vse občine zmanjšale in izgubile veliko pristojnosti. Rešitev vidi v pokrajinah, ki bi morale imeti določeno stopnjo gospodarske in politične moči v odnosu do države. Na drugi strani država nima izdelane politike naložb in brez sistema, ki bi enakomerno razporedil kapital, je politično in strankarsko vmešavanje najbolj opazno prav v obrobni področjih, kjer se opušta kmetijska proizvodnja in propada gospodarstvo. Če se državna politika ne bo spremenila, bo prišlo do nepredvidenih posledic. DS so prepričani, da se Slovenija lahko razvija samo skladno, sicer bo v odnosih med centrom in obrobjem prišlo do neresljivih problemov. Formiranje pokrajin je po njihovem treba vzpodbuditi od spodaj navzgor, čeprav se država v tem trenutku še ni pripravljena odreči delu svojih pristojnosti.

Ing. Jože Dular in dr. France Kervina sta spregovorila o problemih slovenskega kmetijstva, ki je bistveno za ohranitev slovenskega podeželja. Res je, da je močno razdrobljeno, vendar nihče ne dvomi v to, da ga je treba ohraniti. V primeru, da se bo Slovenija pridružila EU bi sicer marsikaj pridobili, čeprav naše kmetijstvo ne more konkurirati cenejšim - a ne vedno boljšim - pridelkom

iz mnogo bolj razvitih držav. DS menijo, da bi morala država povečati izvozne stimulacije in v kmetijstvo pritegniti mlade in izobražene ljudi, preusmeriti proizvodnjo in omogočiti povezovanje kmetijskih pridelovalcev, tistim, ki opustijo kmetijsko proizvodnjo pa ponuditi alternativne rešitve. Kritizirala sta delo slovenske vlade, ki omogoča prodajo uvoženih in nekalitativnih kmetijskih pridelkov, njeno ležernost v odnosu do živinorejcev in počasno prilagajanje razmeram v nekdanjih republikah bivše Jugoslavije.

S tem se je strinjal tudi Rudi Šimac, odkrit in oster nasprotnik vključevanja Slovenije v EU za vsako ceno ter velik kritik ministra za kmetijstvo. Po njegovem bi morala država na podeželju ustanavljati manjša podjetja, ki bi omogočila družinam socialno varnost in večjo nataliteto, z dovolj velikimi kmetijami pa racionalizirati pridelavo in preprečiti prodajo slovenske zemlje zlasti "agresivnim Italijanom", kar po njegovem ni samo samo vprašanje ministra za kmetijstvo in države, ampak predvsem vprašanje naroda.

Vse to seveda zadeva tudi ilirskobistriško občino, ki se že dolgo srečuje z naštetimi problemi. Prebivalstvo se stara tudi v občinskem središču in vprašanje je, koliko učencev bo čez leta obiskovalo osnovne šole, kdo bo še ostal na kmetijah, kdo bo lahko našel ali obdržal zaposlitev in katera družina si bo lahko privoščila otroka, saj podobno kot država tudi občina nima izdelane vizije razvoja.

PRIDOBITVE

39. prvomajsko srečanje na Kozleku

Letošnjega prvomajskega srečanja na Kozleku (997 m) se je kljub mokremu dnevu udeležilo skoraj tisoč planincev in ljubiteljev te naše slikovite in razgledne gore. Člani podgorske planinske skupine so tudi tokrat pripravili pristrčno vzdušje, ki sta ga z domačo glasbo še podprla ansambel Snežnik in pevska skupina Vasovalec.

Podgorski planinci so tudi tokrat presenetili obiskovalce z novim delovnim uspehom, saj so od lanskega do letošnjega maja zgradili še dodaten prostor za nujno potrebno kuhinjo. Ker še ni opremljena, vabijo dobrotnike za pomoč. Kozlek se je že uveljavil kot izjemna izletniška

točka, saj privablja na svoj vrh več kot šest tisoč obiskovalcev na leto, postal pa je tudi že obvezna točka nekaterih osrednjih planinskih poti, tudi mednarodne evropske popotniške poti E-6 od Baltika do Jadrana.

Tekst in fotografija: Vojko Čeligoj

PAPIRNICARNA

Linea Art

BAZOVIŠKA 19, TEL.: 067/42-077

ODPRTO NON-STOP, OD 8. DO 19. URE

ZA NOVO ŠOLSKO LETO VAM ŽE NUDIMO VELIKO IZBIRO

- ZVEZKOV PO LANSKIH CENAH (A4 OD 109 SIT)
- NOVIH MODELOV ZVEZKOV (POLICE, WERKERKE, SEVEN ...)
- PRAZNIH IN POLNIH PERESNIC
- ŠOLSKIH TORB (OD 2.500 SIT)

V JUNIJU NOVI, LETOŠNJI MODELI
ŠOLSKIH TORB IN NAHRBTNIKOV

- VELIKA IZBIRA KERAMIKE, KRISTALA, STEKLA IN KUHINJSKE POSODE PO UGODNIH CENAH

PRIPOROČAMO SE ZA NAKUP POROČNIH IN DRUGIH DARIL!

HVALA ZA OBISK!

VIZITA 1996

Vizita kot družaben dogodek

Čeprav je bilo za izdelavo papirnatih rož, zastav in značilnosti posameznih krajev potrebno veliko časa in potrpežljivosti, se tudi generacija, rojena leta 1978, ni odpovedala več kot stoletnemu izročilu. 140 nabornikov iz ilirskobistriške občine je letos okrasilo 9 vozov. Fantje iz Prema, Gornje in Dolnje Bitnje so začeli že prve dni aprila in voz okrasili zgolj z marjeticami, ki so že tradicionalna posebnost brkinskega konca. V Hrušici, njihov voz je bil s papirnato sliko na eni in slovensko zastavo na drugi strani po mnenju mnogih najlepši, je sodelovala skoraj cela vas. Iz Šembij in Podtabra do letos celih 37 let ni bilo voza. Tudi v Podgori, Podgradu, Rečici, Trnovem, Knežaku in Baču so že aprila, ali celo prej, začeli nastajati celi kupi rož iz barvnega papirja.

Značilnost letošnje vizite je bil bogat kulturni program, ki ga je pripravila Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica. Nabornikom in udeležencem prireditve je najprej zapela pevka skupina "Vasovalec", nato dekleta iz folklorne skupine "Bistrski škufci", povezovalca **Danijel Cek** in **Franc Gombač**, ki je povedal celo vrsto šal iz vojaškega življenja, pa sta nabornike po vrsti vabila na oder, kjer so odgovarjali na vprašanja in zapeli pesem ob spremljavi harmonike.

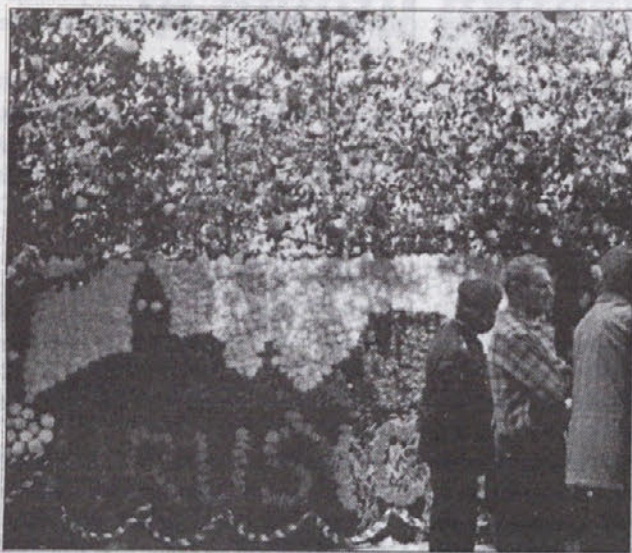
Letos se je izkazal zlasti Muzejski krožek; v vitrinah Knjižnice Makse Sam-

sa je pripravil razstavo starih fotografij vizite na Bistriškem od leta 1924 dalje in izdal barvno razglednico "Pozdrav z vizite", ki jo je bilo moč žigosati s posebnim priložnostnim poštnim žigom domačega numizmatičnega društva.

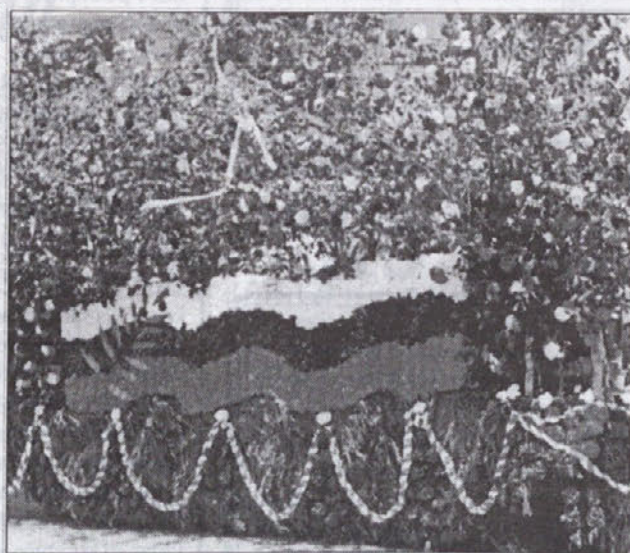
Ob 1. uri popoldne so se vozovi postavili v vrsto in zapeljali še skozi mesto. Ne daleč in ne za dolgo časa. Krašenje vozov, eden izmed osrednjih dogodkov v letu za marsikatero vaško skupnost, bo tudi naslednje leto povezal ljudi. Pri tem ne gre zanemariti druženja, spoznavanja, zblizevanja in, zakaj ne, tudi novih ljubezni.

Jože Dovgan iz Ilirske Bistrice. Komata in "muhovnika" sta iz leta 1908.

Hruški voz z desne ...

... in leve

Trnovci na odru

Marjetice na vozu iz KS Prem

Vizita nekoč

Rože tudi na prsih deklet

OBRAZI V NALOMLJENEM ZRCALU

Kol'kor kapljic, tol'ko let ...

Bistričani! Bistričanke! Pred dobrim mesecem dni je skupina dobro znanih občanov s svojim posegom kruto osiromašila naš najljubši potok. Dobesedno oropala ga je vseh lepote dodatkov - predmetov -, ki smo jih mukoma zbirali, polagali in metali v vodo, znano po tem, da se v njej najlepše zrcalijo naši malni, naše pile. Kje so tiste prijetne pločevinke piva, nepozabne skledke in tisti štedilnik, ki je osrečeval naše oko in nas preko cele zime spominjal na vročo prihodnost? Bistričani! Dokažimo tistim brezsrčnim divjakom, da se z njihovimi metodami ne strinjamo, da globoko cenimo našo tradicijo in trudapolne napore naših someščanov pri lepšanju in kultiviranju našega okolja. Čimprej zberimo okraske in jih položimo v vodo! **Naredimo Bistrico spet bistriško!** Hvala!

Priporočil, ki smo jih prebrali v napotkih ob obisku papeža, se posebno v Postojni niso držali. Gre za nasvete, da se udeležba na srečanju starejšim in bolehnim osebam ne priporoča. Tudi papež je tak, lahko bi mu nekoliko prizanesli, zato bi cel program morebiti potekal nekoliko krajše. Posebno tisti del, ko so plesali mladi nekakšne ples z rjuhami tako, da je človek dobil vtis, da se je koreografije lotil nekdo, ki dobro pozna nekdanje Titove dneve mladosti ali Kim II Sungove proslave. Je pa vseeno vse skupaj bilo fejest, čeprav je sv. Oče kriv, da so zaradi njegovega obiska grešili drugi, kar res ni lepo. Predvsem Italijani so pokali od zavisti. O Sloveniji so pisali kot o terri incogniti, da je to neka leva država, kot je za nas n.pr. Bolgarija, o kateri vemo samo, da je velika izdajalka Srbov, da so bolgarski čevapčiči 3 x večji od normalnih in da za 2 dl rožnega olja njihovi vrtnarji porabijo kakih 80.000 ton vrtnic. RAI je poročala, da so v Sloveniji zelo vražje-verni, da se ukvarjajo z okultnimi vedami in da je Delo v svoji anketi ugotovilo, da je papežev pastoralni del obiska zaman, saj se število vernikov po obisku iz Rima v tej poldivji deželi ne bo povečalo. Skratka, naslednik sv. Petra bi svoj rojstni dan moral proslaviti v krogu resnih in civiliziranih vatikanskih obrazov. Tudi Franjo I. je besnel. Sicer pa nas je arhitekt s tlakom iz rdeče-belih ploščic v prenovljeni bistriški cerkvi opozoril na bližino Hrvaške - v dobrem in slabem pomenu. Tla izgledajo kot ena velika šahovnica. Ob pogledu nanje bi se Franjo I. gotovo umiril.

Strašansko ga je polomila Helena Blagne, ki se je omožila v nepravem času. Zaradi papeževega obiska je iz časopisov izginila že po enem tednu. Pevka, ki poje ponaređeno Santa Maria della montagna, je za poročno obleko naročila 8 m in 15 cm dolg kos blaga. Poslali so ji ga premalo. Od tod tisti globok izrez pod vratom. In zakaj pišem o Heleni? Zato, ker bi bil Snežnik edini časopis, ki je ne bi omenil. Tako pa ne gre.

Pomudimo se še nekoliko pri poglavarju katoliške Cerkve. Pred njegovim obiskom se se

razpisali levi, desni, črni, beli, zeleni ... V času obiska - vse lepo in oljkano in vladno. Sedaj pa nas spet preplavljajo govornice in članki različnih vrst in odtenkov. Nemara smo vsi pričakovali čudež sprave, pa se to ni zgodilo. In tako se bomo med seboj pobotali okoli leta 3000, če se prej ne bomo požrli. Da, da! Papež ob Balantiču ni omenil Kajuha, Kučan pa je govoril o resnici, ki da ni samo ena, ampak jih je več. Škof Grmič, ki vedno nekaj protestira, se jih bo spet nabral. Psi lajajo, karavana pa stoji.

Ker sem na kavbojsko kulturo zelo alergičen, sem bil zelo užaljen ob besedah rimskega škofa v Postojni, ko je menil, da živijo v Sloveniji Slovenci in ne Američani. Incident je sprožila mularija s pesmijo Happy birthday ..., ki ni bila predvidena v programu. Kmalu sem se potolažil, saj bi nas lahko uvrstil med sonarodnjake kakšnega Carringtona ali Owana. Imamo pa še vedno rajši Sedečega bika kot (naj počiva v miru) Mitterranda. Kdor se ne strinja z menoj, naj se začne učiti angleško. Lesson one - first lesson: What is this? Is this a mad Max? No! Is this a crazy horse? No! Is this a crazy cow? Yes, yes! It's very good. It's British!

Regina si je s spremstvom privoščila obisk Norveške, bolj natančno - sodelovala je na "EUROSONGU". Tekmovanje v tej desni državi je potekalo v znamenju levih pesmi. Prvo nagrado so pobrali Irski za neko keltsko melodijo. Kelti so bili nasploh v modi, saj so tudi Francozi zapeli nek bretonski napev. In celo Hrvatica Maja Blagdan, ki ni Dalmatinka, saj bi se sicer pisala Maja Fešta, je prislužila svoji domovini kar visoko peto mesto. Tudi njena pesem je zvenela v nekakšnem druidskem stilu z vmesnim vriskanjem. Vsi smo se prestrašili. Slovenija je dobila točke od BiH in RH. Prejela bi jih teoretično lahko še od Čehov, Makedoncev in morda še Bangladeša. Kljub vsemu, bravo Regina!

Po pravici povem, da sem se popevk anglo-ameriškega tipa pošteno naveličal. Prava suša. Radio 94 prosim za kaj francoskega, španskega ali mogoče latinoameriškega: Gracias a la vida, ki jo poje Mercedes Sosa n. pr. Hvala!

Spet se govori o rešitvi spornih vprašanj ob določitvi slovenskohrvaške meje. Hrvatje zahtevajo ceste preko našega državnega ozemlja. Figo! Nek slovenski strokovnjak je predlagal takole: sosedje naj si naredijo pod Šapjanami tunel z Reke v Trst, pod Prekmurjem pa substrado do Avstrije. Jaz pa vas vprašam: "Kaj pa če bodo naleteli na našto? ..." Naš inovator je bil skromen. Izjavil je, da je samo kopiral portugalsko idejo. Portugalcem je dovolj, da jih imajo Španci za težke kmetavzarje in si bodo zgradili, Portugalci namreč, tunel do Francije, ki je v Evropi. Predlagalec naše inačice je rekel, da je to slišal v pogovoru done Elvire Conchite Consuelo de Paloma dos Santos y Pueros z znanim francoskim marquisom Pate de Foie, ki ga tudi jaz poznam in zelo cenim.

Pozdravlja in poljublja vas:
Dimitrij Bonano

P. S. 1: Iz dobro obveščenih krogov je slišati, da se je v Bistrici neverjetno povečalo število mirovnikov, oporečnikov, ljudi z ugovorom vesti, z verskimi zadržki in pridržki. Ugotovitev nima nič skupnega z obdobjem po papeževem obisku, je pa tesno povezana z bistriškimi umetniki.

P. S. 2: Umrla je "Svoboda". Naj živi kino na Vidmu!

P. S. 3: Joško me je prosil, naj ga opravičim, ker ni napisal svojega rednega prispevka. Izostanek pripisuje tragičnim dogodkom in posledicam, ki so mu jih prizadejali policisti. Joško je levičar in je precej sumljivega videza. Zaradi neprestanih kontrol voznških dokumentov je njegova roka otrpnila in ni sposoben zapisati niti vrstice. Joško prosi kulturnike, naj apelirajo, da ga policaji do nadaljnjega ne bi legitimirali, vsaj do takrat ne, ko si bo njegova roka opomogla. Prošnji se pridružuje tudi naše uredništvo.

AKTUALNO

Kultura, ljubezen peščice, kdo te potrebuje?!

Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica je 8. maja v veliki dvorani Doma na Vidmu pripravila okroglo mizo o kulturi z namenom, da bi najrazličnejši ustvarjalci, zaposleni v kulturnih ustanovah in predstavniki občinske uprave izmenjali mnenja o tem, kaj storiti, da bi enemu izmed najpomembnejših področij človekovega udejstvovanja zagotovili kolikor toliko normalne pogoje za delo. Tomo Šajn in Saša Boštjančič sta po projekciji videofilma "Puš bura" predstavila tri bistvene probleme, ki že dolgo pestijo ilirskobistriško kulturo.

ZKO si je že nekajkrat prizadevala, da bi pripravila pogovor z vsemi, ki se kakorkoli ukvarjajo s kulturo in kulturnimi dejavnostmi, vendar nikoli pred toliko prisotnimi. Pripravljena izhodišča za izmenjavo mnenj (odnos oziroma povezava med kulturnimi ustanovami in občinsko politiko, zagotavljanje materialnih in prostorskih pogojev za delovanje društev, skupin in posameznikov ter problematika kulturnega dela Doma na Vidmu) so bila zamišljena kot pot do določenih zaključkov, na podlagi katerih bi ZKO pripravila konkretne predloge za izboljšanje stanja in z njimi seznanila župana ter občinski svet.

Razpravljalci so poudarili dejstvo, da se v občini kaže povečana dejavnost na področju kulture (veliko število likovnih razstav, prodaja likovnih del, raste obisk v knjižnici itd.), skratka, na ilirskobistriškem je aktivnih veliko število ljubiteljskih društev, ki delu-

jejo izven ZKO. V občini še vedno ni nikogar, ki bi zastopal celotno kulturno sfero. Posledica tega je, da se vsak ukvarja s svojimi problemi, čeprav je edina rešitev le povezovanje, ki bi prišlo do izraza zlasti takrat, ko je treba kaj organizirati. Po mnenju predsedstva ZKO bi lahko marsikaj storil tudi načelnik za družbene dejavnosti, le njegove delovne naloge bi bilo potrebno bolj natančno opredeliti. Občinska uprava ne vidi nobene možnosti za to, da bi kultura v letošnjem letu dobila več denarja iz občinskega proračuna. Če se kriteriji ministrstva za finance ne bodo bistveno spremenili, se tudi ilirskobistriški kulturi ne obetajo boljši časi.

Ilirska Bistrica seveda potrebuje dvorano za delovanje društev. Sokolski dom so "zasedli" karateisti (slišati je bilo ploskanje). Pevska, dramska, likovna in ostala društva ne zmorejo visokih stroškov za najem dvorane v Domu na Vidmu, manjša dvorana

Produkcija Sokolski dom je že marca zmontirala 20-minutni videofilm "Puš bura", s katerim želi opozoriti na aktualne probleme Ilirske Bistrice in njenega odnosa do kulture. Prvi del vključuje starejše posnetke (stare stavbe Topola, bazen, porušena hiša za Hodnikovim mlinom, Snežnik v snegu, Globovnik, mlinška kolesa kot simbol nekdanjega časa itd.), drugi del, ki je nastal v letošnjem mesecu kulture, pa so si avtorji (Miloš Barbiš, Frane Dolgan, Marko Gorišek in Marko Seketin) zamislili in izvedli v obliki ankete - naključne mimoidoče so spraševali o tem, kakšna je po njihovem kvaliteta življenja in zabave v ilirski Bistrici. Anketiranci različnih starosti in poklicev so na ulicah, na železniški postaji, na Sviščakih, v MKNŽ-ju in v Klubu Hodnikov mlin z redkimi izjemami zatrjevali, da se v Ilirski Bistrici ne dogaja skoraj nič zanimivega oziroma zelo malo. Brez spremnega besedila, zgolj z glasbeno opremo in ponavljajočim napisom "NO COMMENT", se videofilm zaključil s potopom bistriške ladijice v morje na slovenskem državnem grbu.

pa še ni urejena, čeprav je župan zatrdil, da bi jo moralo podjetje Kastel urediti v lastni režiji. Pred kratkim se je pojavil celo predlog, da bi opustili načrtovano gradnjo prizidka in da bi bilo bolje, če bi se knjižnica preselila v prostore Doma na Vidmu, ki so bili sprva namenjeni za gostinsko dejavnost. Občinski svet se je že lani dogovoril, da so prostori za kulturo v interesu občine, čeprav podatek, da je bilo lani v veliki dvorani Doma na Vidmu le 15 prireditev ne potrebuje komentarja.

Kako iz neresljivih zagat? Denarja za kulturo je torej premalo in več ga ne bo niti v prihodnosti. Zdi se, da bo preteklo še veliko vode, preden bo urejen status Sokolskega in kulturnega dela Doma na Vidmu ter zagotovljeni prostori za kulturo v vaseh. Bo brez podpore ostal tudi načrt Pavla Žnidaršiča, ki namerava po končanem denacionalizacijskem postopku v delu stavbe nekdanje Vezenine (300 m²) urediti likovni atelje za mlade ustvarjalce in formo vivo v njeni okolici s skulpturami in instalacijami, ki bi poudarjale vodo?

Društvo likovnih ustvarjalcev je letos s pomočjo ZKO pripravilo društveno razstavo v Domu starejših občanov, dan planeta Zemlje v sodelovanju z Moderno galerijo Rijeka, sodelovali so na otroškem živ-zavu, trenutno pa pripravljajo 30-minutno igro za otroke in odrasle, ki si jo boste lahko ogledali 31. maja v Domu starejših občanov. Igro z naslovom "Planet Zemlja" je napisal Filip-David Logar, za scenografijo je poskrbel Alex Batista, pod vodstvom avtorja pa bodo nastopili člani dramskega krožka iz Osnovne šole Antona Žnidaršiča. Društvo pripravlja tudi ogled videofilmov in fotografij, posnetih na dnevu Zemlje v Ilirski Bistrici in na Reki ter poletno likovno kolonijo.

Bo v propadajoči stavbi nekoč galerija?

RAZSTAVA

Hitre in hlastajoče barve

V Galeriji Hodnikov mlin je bilo od 26. aprila do 17. maja razstavljenih dvanajst del mlade slikarke Isabelle Turinetti di Priero iz Divače (roj. 1972), ki se zadnja leta vse bolj posveča oblikovanju svojega likovnega izraza z raziskovanjem "prostorskih in simbolnih razsežnosti" barve.

Slikarka Isabella Turinetti di Priero je študentka VIII. semestra likovne smeri na ljubljanski pedagoški fakulteti. Največ razumevanja za njeno slikarstvo, kot tudi za slikarje drugih gledanj in likovnih poti, ima izredni profesor Zdenko Huzjan, akademski slikar.

Ker pogoji v študentskem naselju ne omogočajo prave možnosti za slikanje, ustvarja večino del kar na fakulteti. Dela s skromnimi sredstvi in materiali; kot dober slikar ne jemlje pomožnih sredstev, ampak klasične pripomočke: čopič, barve, platno in papir. Do lanskega leta ji je bil vzornik Lojze Spacal s strogo geometrijskimi oblikami, sedaj hoče sproščati lastno energijo neposredno, tako da govori slika sama po sebi kot glasba, ki jo potem skuša dodelati do njenega kriterija zadostnosti in harmonije zato, ker je vsaka slika posebej trenutka, dogodka, okolice in okoliščin. V najkrajšem obdobju ustvarja močne in optimistične slike s pravo širino, ki lahko osrečujejo njo in druge.

IZTRGANA IZ ŽELJA HOTENJA, AKRIL NA PAPIRJU, 1995 (detajl)

Za Isabello je važna iskrenost umetnika in njegova spontanost. Ljubi človeka, ljubi življenje, ljubi iskrenost in razumevanje. Njene slike so same po sebi sporočilo človeškega in ženskega gledanja na svet.

Slikarstvo Isabelle Turinetti di Priero je smelo, ostro, toplo in temperamentno. Poteze čopiča in grafizmi: z odvzemanjem so vidni in hoteni odraz njene roke. Površine so barvno bogate, se med seboj odzivajo in niso nikoli kičaste.

Dinamika in febrilnost je pri slikah Isabelle Turinetti di Priero tisto, kar privlači in navdušuje.

Pavel Žnidaršič

OBVESTILA

GLEDALIŠČE

DOM STAREJŠIH OBČANOV

Dramski krožek Osnovne šole Antona Žnidaršiča bo v petek, 31. maja, ob 19. uri uprizoril igrico za otroke in odrasle z naslovom "Planet Zemlja", avtorja Filipa-Davida Logarja. Scenografija: Alex Batista.

SPOMINSKA SLOVESNOST

KILOVČE

Ob obletnici tragičnih dogodkov iz 2. svetovne vojne na Ilirskobistriškem, se bo v nedeljo, 9. junija, ob 15. uri začela spominska slovesnost. Sodelujejo: MePZ Upokojenci iz Ilirske Bistrice, Otroški pevski zbor Pregarje, ljudski harmonikarji, slavnostni govornik Zlatko Jenko in povezovalc programa Franc Gombač.

REVIJA PEVSKIH ZBOROV OSNOVNA ŠOLA T. TOMŠIČ KNEŽAK

Pevski zbori in skupine se bodo v nedeljo, 16. junija, predstavili na 15. OBČINSKI REViji PEVSKIH ZBOROV. Revija se bo začela ob 17. uri. Letos so se prijavile tudi nekatere nove pevske skupine. Organizatorji pričakujejo tudi goste.

SREČANJE KNJIŽEVNIKOV PREMSKI GRAD

Primorski književniki se bodo v nedeljo, 23. junija, že desetič srečali na PREM-SKEM GRADU. Ob 10. uri bodo pripravili zaključek srednješolskega tekmovanja za najboljšo kratko prozo, ob 15. uri se bo začela okrogla miza, ob 18. uri pa še literarni večer in kulturni program.

RAZSTAVA

Ko glina dobi nadih

V prostorih Društva za animacijo Ilirska Bistrica je bila od 17. do 20. maja odprta razstava z naslovom "Mladi ustvarjalci v keramiki".

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1995 in deluje v eni izmed stavb nekdanjega Topola (Levstikova ulica 12), razstavljeni izdelki, njihovi avtorji so otroci iz obeh ilirskobistriških šol, pa so nastajali dobra dva meseca.

Otroci so večino izdelkov oblikovali ročno. Ob tem so spoznavali tehniko lončarjev in nji-

hove umetnosti, ki ni nikoli prav izginila, čeprav je danes nekoliko manj v rabi. S pomočjo Metke Krebelj in Darka Štembergerja so svoje ideje in veselje do ustvarjanja prelili v množico najrazličnejših uporabnih predmetov, živali, kipev itd., saj so v kratkem času pokazali zelo velik napredek.

Na razstavi so sodelovali tudi mladi ustvarjalci Likovnega kluba iz Izole in njihova mentorica Ester Mršnik.

GLEDALIŠČE

Zadnja predstava v kinu Svoboda

Stavba na Prešernovi ulici, v kateri se je v preteklih sedemdesetih letih marsikaj dogajalo, je v petek, 10. maja, dokončno zaprla vrata. Gostovanje gledališke skupine "Dejmo stisniti" z Vrnike je pripravil Klub študentov Ilirska Bistrica, nastopila pa je s komedijo "Bog". Woody Allen, filmski režiser, igravec, dramatik in jazzovski klarinetist, jo je napisal na začetku sedemdesetih let.

V njej nastopata dva Grka, pisatelj in igrlec, "ki iščeta konec za svojo igro, v njuni nameri pa ju ves čas motijo osebe iz sedanjosti in zgodovine". Med njunim dialogom, v katerem modrujeta o tem, kakšna je resnična narava človeškega značaja, na oder prihajajo najrazličnejše osebe.

Vrhnjski igralci so z režiserjem predstave Rokom Koširjem igro dodobra posodobili in vanjo vpletli mnogo sodobnih imen iz političnega in kulturnega življenja. Čeprav je 22 študentk in študentov skupaj šele do-

bro leto in je "Bog" njihova prva predstava (Ilirska Bistrica je videla sedmo ponovitev), se je na trenutke zdelo, da posamezni igralci že obvladajo zahtevnejše prvine gledališke umetnosti in da jim komedija ponuja dobre možnosti za nadaljnje delo.

Po njihovem nastopu je velik del občinstva ostal v dvorani in še dolgo poslušal zelo zabavno pivsko skupino Ante Upedanten banda. Tako se imenuje Ana pupedan takrat, ko električno ojačane instrumente zamenja z akustičnimi. (Fotografija: Vanja Šajin)

PRILOŽNOSTNI POŠTNI ŽIG

Nabor - vizita '96

6250 Ilirska Bistrica • 25. 5. 1996

Primorsko numizmatično društvo Ilirska Bistrica nadaljuje s predstavljanjem pomembnejših narodopisnih običajev na Bistriškem s priložnostnimi poštami žigi. Tudi v soboto, 25. maja, je pošta 6250 Ilirska Bistrica uporabljala priložnostni poštni žig, ki je pospremil letošnji nabor vojaških obveznikov v ilirskobistriški občini.

nico "Pozdrav z vizite". Ta del prireditve je muzejski krožek predstavil pod že znanim geslom "Ilirska Bistrica - mesto brez muzeja".

Likovno predlogo razglednice in poštne žiga je pripravil domači oblikovalec Romeo Volk.

Tokratni žig je že 56. priložnostni žig na Bistriškem po letu 1945 in prvi s skrajšano pošto številko (brez prve šestice), ki označuje samostojnost POŠTE SLOVENIJE v samostojni državi.

Vojko Čeligoj

POZDRAV Z VIZITE

Gre za več kot stoletno posebnost ob vsakoletnem naboru vojaških obveznikov, t. i. viziti, ki ima na Bistriškem še posebno dragocene narodopisne elemente. Vsekakor gre za izjemno umetniško krašenje voz in konj, s katerimi se naborniki iz vseh vasi pripeljejo pred naborno komisijo in se kasneje zberejo na osrednjem trgu v Il. Bistrici. Naborniki so praviloma okiteni s cvetličnimi šopki in do tal segajočimi pisanimi trakovi. Nabornike spremljajo domači fantje, dekleta in vaščani, ljudski godci pa poskrbijo za praznično vzdušje.

Muzejski krožek je za to priložnost pripravil slikovno predstavitev "Vizite na Bistriškem" in izdal barvno razgled-

FOLKLORA

Bistr'ski škuōrci ne mirujejo

Leto je mimo in uspehi se znova vračajo. Po daljšem premoru se je folklorna skupina "Bistr'ski škuōrci" vrnila na odre in začela znova obujati stare čase. Vendar tokrat z drugačnim, novim programom. Noše, ki smo jih uporabljali lani, se nam niso zdele več primerne in začeli smo zbirati denar za nove, bogatejše.

Šivilja iz Dobropolja nam je sešila osem noš po ohranjenih oblačilih iz prejšnjega stoletja in po pripovedovanju starejših ljudi. Spremenila pa se je tudi naša postava. Lani nas je bilo v folklorni skupini 5 parov in dva godca, sedaj pa smo si pridobili še dva para, torej 4 plesalce.

Kaj kmalu smo bili povabljeni na revijo folklornih skupin v Koper, kjer smo nastopili v tamkajšnjem gledališču (četrtak, 9. maja). V Kopru je nastopilo 8 folklornih skupin primorske regije, mi pa smo bili najboljši med starejšimi osnovnošolci. Program, ki smo ga izvedli, smo poimenovali "U PRVEGA". Vseboval je tri plese (polko, čotič in valcer), dekleta pa so z lepimi glasovi polepšala nastop in kar štiriglasno zapela ljubezensko pesem "Ni ga lepšga mesca v letu, kot je mesec maj". V Kopru smo bili izbrani za nadaljnjo državno revijo osnovnošolskih folklornih skupin, ki bo 7. junija na Jesenicah. Vsi upamo, da se bomo dobro odrezali.

Andreja Martinčič

GLASBA

Nepopolni "Novi dosežki mladih glasbenikov"

V članku z naslovom "Novi dosežki mladih glasbenikov", ki je bil objavljen v aprilski številki Snežnika, je pomotoma izpadel nastop Martina Lenarčiča na 4. tekmovanju mladih pianistov Primorske.

Martin Lenarčič, učenec Glasbene šole Ilirska Bistrica oziroma X. letnika klavirja v razredu prof. Helene Protič-Kindler, je 13. aprila 1996 na omenjenem tekmovanju v Gorici dosegel 73 točk oziroma 3. mesto v kategoriji 2. B (roj. 1978 in starejši). V najstarejši kategoriji sta iz cele Primorske in zamejstva tekmovala samo dva pianista, prva nagrada pa ni bila podeljena. Njegov program je bil akademsko zahteven in obsežen, saj je na pamet izvajal skladbe J. S. Bacha (Preludij in fuga v d-molu), L. van Beethovna (Sonata v c-molu op. 13 - Patetična) in F. Mendelssohna (Rondo capriccioso op. 14). Martin Lenarčič je tudi učenec sakralnih orgel pri prof. Dražku Baumgartenu. Marca je na "Srečanju primorskih glasbenih šol" v Postojni zaigral Preludij C. Francka, na Vrhniki pa skupaj z Urško Lenarčič Dvoržakov Slovanski ples.

Martin se od malih nog posveča glasbi in je zastopal Glasbeno šolo Ilirska Bistrica na številnih javnih koncertih. Letošnji maturant je tudi uspešen korepetitor Komornega deklškega zbora Ilirska Bistrica, pripravlja se na študij glasbe, s profesorico pa načrtujeta tudi samostojni in zaključni klavirski večer v ilirskobistriški glasbeni šoli.

ZBOROVSKO PETJE

"Mladost na pevskih stopnicah"

Z zgornjimi besedami je Franc Gombač, predsednik Zveze kulturnih organizacij Ilirska Bistrica, v sredo, 22. maja, pozdravil vse navzoče na občinski reviji otroških in mladinskih pevskih zborov. Po nekajletnem premoru je srečanje mladih pevcev spet organizirala domača ZKO v sodelovanju z vsemi osnovnimi šolami na Ilirskobistriškem (manjkalo je samo pevski zbor iz OŠ R. Ukoviča Podgrad). Sodelovalo je 9 pevskih zborov in več kot 230 pevcev.

Dokaj številni publiki so požrtvovalni mentorji predstavili zelo različen program, od najpreprostejših melodij do zelo zahtevnih kompozicij, primernih za morebitna pevska tekmovanja. Prireditve je bila namenjena predvsem mladim pevcem, ki naj bi se čim manj obremenjeno in sproščeno veselili svojega in petja vrstnikov. Spodobilo se, da zapišemo imena mentoric, ki z velikim trudom, marsikaj tudi premalo ovrednotenim, vodijo otroške in mladinske pevske skupine: Nives Pirih (otroški zbor OŠ Jelšane), Elena Sedmak (otroški zbor OŠ Podgora Kuteževu), Romana Benigar (otroški zbor OŠ R. Mah-

niča-Brkinca Pregarje), Kristina Polh (otroški in mladinski zbor OŠ D. Ketteja), Morena Hostinger (otroški zbor OŠ T. Tomšiča Knežak), Silvana Gombač (otroški in mladinski zbor OŠ A. Žnidaršiča) in Irena Rep (mladinski zbor OŠ T. Tomšiča Knežak). Za glasbeno spremljavo so poskrbeli Damijana Skok, Nina Volk in Branko Poklar. Glavnemu povezovalcu pa so uspešno pomagali še učenci in učenke, ki so predstavili pevske zборе in programe posameznih šol. Razveseljivo je, da imajo po nekajletnem premoru vse šole spet organizirane pevske zборе, tudi v Podgradu, ki je bil zaradi opravičenih razlogov odsoten. D. B.

Otroški pevski zbor OŠ Jelšane

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

Zajc, D.: Kepa pepela; Mestnik, I.: V dedovi grapi; Ženski zalivi; Prešeren, F.: Zbrano delo 1., 2.; O'Brien, F.: Tretji policaj; Sheldon, S.: Nič ni večno; Hibbert, E. B.: Hči; Achebe, C.: Mravljišča v savani; Muschg, A.: Alliserjev razlog; Slovenska kratka proza; Čater, D.: Imitacija; Jurič, E.: Pravljice za mojo ženo; Schneider, R.: Sestra snaj; Šterk, J.: V naročju vetra; Torkar, I.: Balada o smehu; Dickens, C.: Great Expectations; Swift, J.: Gulliver's Travels.

Strokovna literatura za odrasle

Shizofrenija - informacija za družine; Blatnik, A.: Gledanje čez ramo; Slovenska kiježnost; Krumpak, S.: Pasma konj; Kronika 100 let olimpijskih iger; Rugelj, J.: Dramatična pot; Škoberne, B.: Prihaja čas čudežev; Klopčič, R.: Violina; Kos, J.: Postmodernizem; Latinski pregovori, izreki in izrazi; Morris, N.: Olimpijske igre '96; Samec, S.: Operne zgodbe; Lah, B.: Od Kobarida do Trsta; Sodobna literarna teorija; Schiffman, S.: Zares učinkovite tehnike sklepanja poslov; Tehnike telefonske prodaje, ki res tudi delujejo; Roman, K.: Kako oglaševati; Ramovš, J.: Slovenska sociala med včeraj in jutri; Zalokar, D. Z.: Vzgoja JE ... Ni znanost; Smolik, M.: Resnica se začneja v dvoje; Grmič, V.: Pot k veri; Slovenska smer; Kaku so živeli in si dejali kratek caj; Tristo narodnih; Drnovšek, J.: Moja resnica; Bolz, E.: Lep obraz; Machalek, A.: Lep obraz; Ovsec, D. J.: Jožef; Grilc, P.: Pravo vrednostnih papirjev; Ivanušič, B. M.: O podjetništvu; 75 let prve vodstvene organizacije na Slovenskem; Naravno otroštvo; Pištek, Z.: 1000 najpogostejših fraz v italijanščini; Slovenski pravni register 1996; Državni zbor Republike Slovenije; Dolgan, M.: Govorno ustvarjanje; Dyer, W.: Verjemite in videli boste; Sorč, C.: Sveti Duh, polnost ljubezni in življenja; Koncilja, R.: Živeti z Bogom danes; Svetina, J.: Razmišljanja o jogi; Žnidaršič, M.: Železničarji in železnice; Karničar, D.: Alpinizem, samoljubje, ljubezen; Blatnik, A.: Napad radioaktivnih filmov; Kermauner, T.: Od bratovstva k bratomoru; Pra-

vica do oblasti; Slovenski plemenski junaki. Tugomer.; Majcnova dramatika v kontekstu slovenske dramatike I., II.; Komat, A.: Pesticidi, ubijalci življenja; Kmecl, M.: Postojnska jama; Gal, V.: Moje zdravje - moja zavestna izbira; Vujošević, N.: Vodilo za standarde kakovosti ISO 9000; Zemlja 1996; Bosnić, T.: Da nemščina pri maturi ne bo problem; Brajša, P.: Sedem skrivnosti uspešnega managementa; Guštin, A.: Fleksibilna diferenciacija pri pouku matematike; Sinkovec, J.: Pravna, demokratična in socialna država; Strnad, J.: Fiziki; Povzročitev škode. Priloga pravnega registra.

Leposlovje za mladino

Tomšič, M.: Zgodbe o kačah; Slovenske pravljice; Wetering, J. van de: Hugo Bor in Prijetni kraj; Mestnik, I.: Izlet na modri planet; Bazzucchi, D.: Lahko noč in lepo sanjaj!; Dobro jutro, zajček!; Živali iz daljnih dežel; Košler, D.: Gozdne živali; Mate, M.: Babica v supergah; Finske pravljice; Hoffmann, E. T. A.: Hrešča in Mišji kralj; Čater, D.: Veronika Deseniška; Kovač, P.: Pet kužkov išče pravega; Konte, B.: Hočeš - nočeš; Coolidge, S.: Katy v šoli; Dogodivščine Zvitorepca, Lakotnika in Trdonje II.; Bitenc, J.: Božična zgodba; Take božične; Bond, M.: Paddington nakupuje; Paddington in Božič; Miklavčič, M.: Abeceda iz Zakajčkove ulice; Moje prve besede; Partljič, T.: Dupleška mornarica; King, K.: Gosenica dobi krila; Lastovkin dolgi polet; Polhkova prva zima; Ježek najde družbo; Kavboj psiček; Lindgren, A.: Že spet ta Emil; Emilove nove vragolije; Ingolič, A.: Ptček brez kljunčka; Spyri, J.: Heidi.

Strokovna literatura za mladino

Aljančič, M.: Živali 4; Bavdaz, M.: Jagodičje v letnih časih; O, kakšna zmeda; Zakaj smo fantki in punčke?; Kaj počenjata mama in očka; Potujmo z letalom; V pragozdu; Drevo je živo; Naše telo; Pisani živalski svet 1 - 10; Rutar, M.: Svet matematike. Priročnik in vaje iz matematike za 5. razred OŠ Skaza, J.: Slovenska beseda. Jezikovna vadnica za 5. razred OŠ.

PRIREDITEV ZA OTROKE

Živ žav v živo

V nedeljo, 26. maja, je Breza d.o.o. s pomočjo občine organizirala otroški živ žav z namenom, da bi bili tudi najmlajši deležni ustvarjalne zabave, saj podobne prireditve v Ilirski Bistrici ni bilo že cel štiri leta.

Kmalu po 14. uri so najmlajši začeli ustvarjati v delavnici Društva likovnih ustvarjalcev Ilirska Bistrica in oblikovati glino s pomočjo članov Društva za animacijo, celo popoldne pa so jih zabavali pevec Zlatko Dobrič, Lutkovno gledališče Tri iz Kranja, čarovnik ani-

mator s skrinjico glasbenih želja, Marjanca Muha in plesne skupine OŠ D. Ketteja, v učilnici Avtošole Breza so jim osnovnošolci zaigrali igrice Filipa-Davida Logarja "Planet zemlja", proti večeru pa je nastopil še klovn Oli iz Ljubljane. Otroci so se vozili z električnimi

KINOLOŠKI KOTIČEK

Vesti iz Kinološkega društva Ilirska Bistrica

Najprej naj se bralcem, ki so v članku iz majske številke Snežnika v tekstu zasledili grobo napako, opravičimo. Pri apelu lastnikom psov, da svojim ljubljencem, ki so večinoma privežani na verigi, posvetijo več pozornosti in nege, se je prikradla tiskarska napaka. Napisano je namreč bilo, naj bi vsaj enkrat mesečno namenili psom več časa za krajše sprehode, krtačenje, skratka za druženje. Seveda bi moralo biti napisano: ENKRAT DNEVNO. Zato se še enkrat opravičujemo tako lastnikom, kot tistim psom, ki so bili na podlagi napačno napisanega apela morebiti deležni takega tretmana.

V društvu pridno nadaljujemo s šolanjem naših psov. Ni nas motilo niti deževje, ki smo mu bili priča v zadnjem mesecu dni. Polovica štirimesečnega tečaja je za nami in večina psov ter lastnikov, ki jih šolajo, kar dobro napreduje. Čeprav bodo višji izpiti za pse v jesenskem obdobju, na tečaju že potekajo začetki vaj iz sledenja ter prve vaje iz obrambe in napada, ki jih vodi marker Dejan Rolih. Če kdo od bralcev meni, da psi zaradi učenja obrambe in napada postanejo agresivnejši, naj nekajkrat obišče naše vadišče pri TOK-ovi čistilni napravi in prepričali se boste v nasprotno. Našli nas boste tam ali pa pri trnovskem stadionu, vsak ponedeljek in petek v poznih popoldanskih urah, vse tja do konca junija.

Napovedana akcija delitve kompletov za odstranjevanje pasjih iztrebkov je mimo. V dveh vikendih smo razdelili 40 kompletov. Reakcije lastnikov psov, ki smo jim brezplačno delili komplekte so bile v dneh akcije predvsem pozitivne, kar si kinologi iz društva štejemo v plus. Seveda lastniki psov še vedno ocenjujejo, da kompletov, če gredo s psom na sprehod v naravo, ne potre-

bujejo. Omenili pa so, da jim bodo prišli prav v mestu, na dopustu, na morju, torej povsod tam, kjer je več ljudi, predvsem pa otrok na manjšem prostoru in kjer je nujno vzdrževati potrebno higieno. Zato so bili lastniki psov za to, da takšne in podobne akcije v društvu še ponovimo.

Ker se nezadržno bliža poletje, z njim pa tudi vroči dnevi, vas lastnike psov prosimo, da še dodatno poskrbite za svoje ljubljence. V posodah redno menjavajte svežo vodo. Poskrbite, da bodo psi v največji vročini deležni potrebne sence in osvežitve, predvsem pa vaše pozornosti. Vedite, da je za psa daljše čakanje v zaprtem avtomobilu, ki je izpostavljen vročemu soncu lahko tudi življenjsko nevarno.

Če veste, zakaj določenemu obdobju v poletnem času rečemo »pasji dnevi« in nam to v večernih urah sporočite na telefon 41-310 (Vojko), bomo prvemu bralcu, ki bo pravilno odgovoril, podarili majico Kinološkega društva Ilirska Bistrica. Vso srečo!

Do prihodnje številke Snežnika vsem ljubiteljem psov - lep kinološki pozdrav! (vš)

avtomobilčki in tricikli Unike TTI iz Postojne, jahali ponija in se igrali na dveh kočijah Andreja Jelena, organizator pa jim je ob 21. uri pripravil še ognjemet.

Letošnji živ žav je uspel, saj so se ga otroci in starši udeležili v velikem številu. Dušan Iskra je zatrdil, da bo kaj podobnega poskušal pripraviti vsaj enkrat na leto, prav zdaj pa name-rava odpreti tudi avtošolo za najmlajše. Vožnja z električnimi avtomobilčki naj bi jim pomagala razvijati njihove psihomotorične sposobnosti, ki jim bodo kasneje, ko se bodo lotili vožnje pravega avtomobila, prišle še kako prav.

Potovanja

Klub študentov Ilirska Bistrica prvič organizira letovanje za svoje člane. Skupaj s sezanskimi in postojanskimi študenti se bodo julija odpravili na Malto, avgusta pa še v Prago.

MALTA: 10. - 17. julij, cena: 390 DEM + 39 DEM letalske takse. Cena vključuje povratno letalsko vozovnico, nastanitev v hotelu, zajtrk in vodenje. Prijave sprejemajo do 21. 6. 1996 na Mladinskem servisu v Ilirski Bistrici, Bazoviška 26 (Sokolski dom), tel.: 42 511, vsak petek od 14. do 21. ure. Ob prijavi plačate 7.000,00 SIT akontacije.

PRAGA: 8. - 15. avgust, cena: 15.000,00 SIT. Cena vključuje: avtobusni prevoz, nastanitev v youth hostelu in vodenje po mestu. Prijave sprejemajo na Mladinskem servisu do 21. 7. 1996, vsak petek od 14. do 21. ure. Ob prijavi plačate 5.000,00 SIT akontacije.

Na mladinskem servisu si lahko ogledate tudi ponudbe za tečaj angleškega jezika v Yorku.

FILATELIJA

Numizmatiki so zborovali

Zadnjo nedeljo v aprilu so člani Primorskega numizmatičnega društva Ilirska Bistrica izkoristili za svoje 471. srečanje in redni občni zbor. Pregledali so društveno delo v zadnjih dveh letih in sprejeli bogat program aktivnosti za prihodnost. Društvo bo še naprej vodil dosedanj odbor s predsednikom Vojkom Čeligojem.

Na tokratno srečanje so povabili tudi številne bistriške filateliste in dr. Petra Suhadolca, predsednika filatelističnega društva iz Trsta, ki je srečanje popestril s predavanjem "Kako pripravim tematsko zbirko znamk za razstavo". Srečanja bistriških numizmatikov in filatelistov sta se poleg predstavnikov nekaterih sosednjih društev udeležila tudi predsednik in tajnik Filatelistične zveze

Slovenije Mitja Jančar in Janko Štampfl. Ob tej priložnosti so mladi filatelisti iz Osnovne šole Dragotina Ketteja Trnovo predstavili del svoje filatelistične zbirke "Šestice ni več!", član odbora Jernej Čeligoj pa je prisotne seznanil z delom šolske filatelistične skupine, ki vključuje kar sedemdeset mladih zbiralcev.

(-oj)

Dr. Peter Suhadolc, vrhunski filatelistični strokovnjak, je bistriškim zbiralcem ob predavanju predstavil tudi svoje filatelistične zbirke. (Foto: Vojko Čeligoj)

SLIKOVNA KRIŽANKA

SESTAVIL: M. M.	VZDRŽ. PRI HRANI	RATA	AVSTR. OPERNI PEVEC	VRV (NAREČ) PRITOK PADA	GESLI SKUPNI S SLIKAMA		JUDOVSKO MOŠKO IME	PSEVDONIM NEMŠKEGA PISATELJA	TUJE ŽENSKO IME	IZDAH	UŠESNA BOLEZEN	IME IGRALKE LISI
					DOMAČA ŽIVAL							
GESLO S SLIKO												
SFERA					NOVO MADŽAR. MESTO							
ZMRZNJEN SNEG					ŽLAHTNI PLIN							
SRBSKO MOŠKO IME					EMIL ZOLA IVAN MINATTI							
POSEBEN DAR												
ORGANSKA SESTAVINA KOSTI												
MEDICA												
UDELEŽBA PRI KRIVDI												
FINSKI PISATELJ												
REKA U GRČLI												
REKA V ANGLI												

REŠITEV KRIŽANKE IZ APRILSKE ŠTEVILKE (vodoravno):

do • AK • pp • signum • Morrison • kalupi • odvajalo • Anapa • LE • iz • les • smotka • amnion • amoroso • Nair • EK • Tičarica • jk • Eve • at • Esk • deska • Harun • argentan • KO • io • polir • Hort • eskalacija • Arai • Laert • Ahac.

**Občina
Ilirska Bistrica**

**Gozdno
Gospodarstvo
Postojna**

LESONIT D.D.

Lesno kemična industrija
6250 Ilirska Bistrica, Slovenija
Nikole Tesle 11, p.p. 49
Telefon: n.c. +386 (0) 67 41 241
Telex: 54 125 Ileson si
Telefax: +386 (0) 67 41 433, 41 547

**transport
terminal
ilirska bistrica**

**POLIURETANI
plama**

PIVKA
perutninski kombinat
Neverke 30
6256 KOŠANA

**NUDIMO VAM
RJAVE JARKICE
IZVRSTNE NESNICE**
vzrejene po vseh
tehnoloških normativih,
ki zgotavljajo
maksimalno proizvodnjo.

Vse informacije dobite na telefon:

061/791-136

ali

067/55-810

Pokličite nas in radi se bomo
pogovorili z Vami!

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 6250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

**KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7**

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

TOKLS

Vojkov drevored 14, 6250 Ilirska Bistrica

Najem in prodaja prostorov za:

- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

**PAPIRNICA
LineaArt**

6250 Il. Bistrica
BAZOVIŠKA 19, 067/42-071

**TRGOVINA Z
GRADBENIM MATERIALOM**

PODBEŽE 39 - ZALČI
6250 ILIRSKA BISTRICA
tel. 067/82-402, fax. 067/81-285

TRGOVINA "BOŠTO"

BAZOVIŠKA 4a
6250 ILIRSKA BISTRICA
tel. 067/42-123

Cankarjeva 24, 6250 ILIRSKA BISTRICA

**primorje
ajdovščina**
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:

- vse vrste gradbenih in mizarskih storitev,
asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek,
mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni
material.

COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica

GRAFIČNI ATELJE
IN
UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

PAPIRNICA - LINEA ART
Bazoviška 19
tel/fax. 067/42-077

PURPLA TEX

d.o.o.

Gradišče 51
6243 OBROV
Telefon: 066/88-016
Telefax: 066/88-033

PE PODGRAD
Podgrad 110
6244 PODGRAD
Telefon: 067/85-031, 85-210

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	80.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	40.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	20.000 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	10.000 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	5.000 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi
in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo
ceno po dogovoru.

Pokličite "GA commerce", Bazoviška 40,
6250 Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

KLIMATSKE NAPRAVE

MITSUBISHI
DAIYA AIR CONDITIONERS

**PRODAJA
MONTAŽA
SERVIS**

Servisiramo vse vrste
gospodinskih aparatov:
CANDY, GORENJE, ARISTON itd.

**MOŽNOST
OBROČNEGA
ODPLAČEVANJA**

OSCAR
OSKAR SAMSA S.P.
SERVISI GOSPODINSKIH APARATOV
Malešova 17, 6250 IL. BISTRICA, TEL: 067/41-101

Snežnik

UREDNIŠTVO
6250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

ime

priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

podpis: _____

SPECIALNA OLIMPIADA

Tekmovanje, druženje
in spoznavanje

Varstveno delovni center, enota Doma starejših občanov Ilirska Bistrica, je v četrtek, 9. maja, organiziral 3. regijske igre Specialne olimpiade Slovenije, ki se jih je udeležilo 195 tekmovalcev z zmerno in težjo motnjo v duševnem razvoju, prišli pa so iz 14 ustanov (Ajdovščina, Dutovlje, Idrija, Koper, Postojna, Strunjan, Tolmin, Vipava, Nova Gorica, Sežana in Ilirska Bistrica).

Zaradi slabega vremena je bilo tekmovanje izvedeno v Športni dvorani OŠ A. Žnideršiča. Po pozdravnih besedah Marije Šlenc Zver, direktorice Doma starejših občanov, in župana Stanislava Prosenca ter kratkem kulturnem programu, je Nevenka Ravnikar, varovanka Varstveno delovnega centra Ilirska Bistrica, zaprisegla v imenu vseh tekmovalcev, Tanja Prinčes, predstavnica NK Specialne olimpiade Slovenije, pa je povedala nekaj besed o gibanju in igre primorsko-notranske regije odprla.

tegorij v moški in tri kategorije v ženski konkurenci spremenil v met medicinke. Ostale panoge (tekmovanje z vozički, skok z mesta, elementi košarke, namizni tenis) so potekale po programu.

Pred dokajšnjim številom gledalcev so Andraž Lipolt, Lado Čeligoj, Zdravko Debevc in Zdravko Kirm na koncu podelili 63 zlatih, 60 srebrnih, 49 bronastih in 60 spominskih medalj. Največ so jih prejeli tekmovalci Centra za Usposabljanje E. Vatovec Strunjan, domačini pa so si prislužili 11 medalj (3 zlate, 5 srebrnih in 3 bronaste).

Ker so tekmovanja potekala v telovadnici, so morali organizatorji tek na 100 m, tek na 200 m in met žogice prilagoditi razmeram - izveden je bil le tek na 30 m, met žogice pa se je za šest ka-

Varstveno delovni center Ilirska Bistrica se hvaljuje vsem podjetjem in posameznikom, ki so s svojimi denarnimi ali materialnimi prispevki omogočili izvedbo te prireditve.

ŠOLSKI ŠPORT

Najmlajši bistriški lokostrelci
med najboljšimi v Sloveniji

Prejšnji mesec smo vas povabili, da si ogledate kvalifikacije za šolsko državno prvenstvo - zahod. Kvalifikacije je Lokostrelski klub Ilirska Bistrica v soboto, 11. maja, nameraval organizirati na igrišču Kampo, ker pa je bil teren preveč moker, je bila tekma v dogovoru z NK Transport zadnji trenutek prestavljena na trnovsko nogometno igrišče.

Sončen dan je pozdravil okrog 150 mladih tekmovalcev iz 23 šol zahodne Slovenije. Med mladimi tekmovalci je bilo precej treme, saj je moral v svoji kategoriji vsak doseči predpisano normo. Tekmovalci iz šol naše občine so se zopet izvrstno odrezali, saj so (razen dveh) vsi pristreljali zahtevano normo.

Tisti lokostrelci, ki so dosegli normo, so se 19. maja odpeljali v Gornji Grad, kjer je (tako kot lani) potekalo osnovnošolsko državno prvenstvo. Ob razglasitvi je bilo spet veselo. Le s petimi točkami razlike so koprski lokostrelci potisnili lokostrelce OŠ A. Žnideršiča na drugo mesto, lokostrelci OŠ D. Ketteja pa so bili četrti.

Omeniti velja še nove državne prvake in ostale nosilce odličij. Zlato medaljo so osvojili Tomaž Rojc (5. - 6. razred, goli lok, OŠ A. Žnideršiča), Nejc Belušič (5. - 6. razred, olimpijski slog, OŠ D. Ketteja), Vanja Štemberger (1. - 4. razred, goli lok, OŠ A. Žnideršiča), Maja Štefancič (5. - 6. razred, compound, OŠ A. Žnideršiča) in Robert Jaksetič (1. - 4. razred, olimpijski slog, OŠ A. Žnideršiča), srebrno Jan Šuštar (1. - 4. razred, goli lok, OŠ A. Žnideršiča) in Urška Hrvatina (7. - 8. razred, goli lok, OŠ D. Ketteja), bronasto pa Boštjan Kaluža (5. - 6. razred, olimpijski slog, OŠ D. Ketteja).

Irena Štemberger

Kvalifikacije za osnovne šole - zahod v Ilirski Bistrici (Fotografija: Z. Debevc)

POHODNIŠTVO

Šport nekoliko drugače

Nekaj naključnih podatkov kolega, ki tudi piše v "Snežnik", me je spodbudilo, da sem pripravil ta članek o nekoliko nenavadnem športu in športniku. Mogoče bo to vzpodbuda, da na straneh lokalnega časopisa predstavimo še kakšen, za širše kroge manj znan, šport in osebo, ki se z njim ukvarja, pa niti ne vemo zanje. Tokrat vam predstavljam Slavka Škoberneta. Rojen je v Pivki, življenjska pot pa ga je pripeljala v Harije, kjer si je ustvaril dom in družino, delo pa poiskal v Termoplastih-Plami.

Slavko Škoberne (na sliki skrajno desno) si je izbral najmnogičnejšo športno zvrst - pohodništvo - vendar nekoliko drugačno, saj se udeležuje ekstremno dolgih pohodov oziroma maratonov doma in v tujini. Za pohodništvo ga je leta 1989 navdušila televizijska oddaja "Zdravo" - predstavljala je eno izmed takih prireditev pri nas, ki so jo opravili tudi tekmovalci v nekoliko zrelejših letih. Slavko je nenadoma imel pred seboj nov cilj, saj je hotel dokazati, predvsem sam sebi, da tak pohod zmore tudi sam. Ker je že prej rad hodil v naravo, se je zelo veselil novih izkušenj; vedel je, da bo neko deželo najbolje spoznal tako, da jo bo prehodil.

Slavko je svojo športno pot začel v letu 1990. Kot dolgoleten član Planinskega društva Snežnik

je lani postal še član Društva maratoncev in pohodnikov iz Celja, ki je verjetno edinstveno pri nas, saj se del njegovega članstva ukvarja z ekstremno športno dejavnostjo. To so posamezniki, ki tekmujejo zgolj s časom in ekstremnimi razdaljami, kar dokazuje tudi častni član društva, svetovno znani ultramaratonec Dušan Mravlje.

Člani celjskega društva se doma udeležujejo tekmovalnega pohoda Maraton državnosti, ki poteka od Celja do Logarske doline. Ta bo letos že petič, Slavko pa bo nastopil drugič. Neteakomvalni pohodi v Sloveniji pa so še: od Litije do Čateža, Rokovnjaški pohod itd. Celjsko društvo organizirano nastopa tudi v tujini. Slavko je bil letos, 2. marca, že na Češkem, kjer se je udeležil pohoda Brdska stezka. Skupaj s Francijem Boštjančičem

iz Harij, ki se je prav tako navdušil za to športno-rekreativno zvrst, je premagal 50-kilometrsko progo, junija pa se namerava udeležiti še svetovno znanega pohoda Maraton Biele, na katerem se vsako leto zbere do 5000 tekmovalcev. Nemiren kot je, razmišlja tudi o nastopu na vseh treh letošnjih tekmah za evropski pokal, dolgih od 60 do 120 kilometrov, na katerih je omejen čas prihoda v cilj!

Zanimivo je, da Slavko vse stroške pokriva sam. Za en nastop v tujini mora odšteti približno 300 do 400 DEM, poleg tega pa mora posebno pozornost posvetiti opremljenosti, predvsem obutvi. Ker na pomoč sponzorjev ne more računati, mu veliko pomeni družina, ki mu nudi moralno podporo in z njim čedalje večkrat sodeluje na manj zahtevnih pohodih.

Zdravko Debevc

LOKOSTRELSTVO

Odmevni uvrstitvi
Igorja Rudeža

Tekmovanja za mladinski evropski pokal, ki je potekalo v francoskem mestu Moliets od 17. do 19. maja 1996, se je kot član slovenske mladinske reprezentance udeležil tudi Igor Rudež iz ilirskobistriškega lokostrelskega kluba.

V zelo neugodnih pogojih za streljanje (dež, veter in mraz) se je v izredno močni konkurenci (18 lokostrelcev) uvrstil na 14. mesto. Pri tem pa je potrebno omeniti, da je imel tudi nekaj težav z opremo. V finalu (na izpadanje) pa se je Igor zelo dobro odrezal, saj je z odličnim streljanjem dosegel 9. mesto. Omeniti je potrebno še uspeh, ki ga je l. slovenska compound ekipa dosegla s 3. mestom. Igorju in ostalim lokostrelcem iskreno čestitamo!

Andraž Čeligoj,
trener mladinske compound ekipe

TRAP

Dvoboj Slovenije
in Hrvaške

Trap klub Ilirska Bistrica je bil v soboto in nedeljo (25. in 26. maja) gostitelj reprezentanc Slovenije in Hrvaške. Tekmovanje v organizaciji Štrelske zveze Slovenije je v soboto na Črnihi njivah odprl župan Stanislav Prosen.

Tekmovalci so v članski in mladinski A in B konkurenci prvi dan streljali na 75 tarč, v nedeljo pa še na 50 tarč. Uradni rezultati dvoboja so: 1. mesto je osvojila članska ekipa Slovenije, 2. mesto mladinska ekipa Hrvaške, 3. mesto je pripadlo hrvaški članski ekipi. Med člani se je z zmago v posamični konkurenci ponovno izkazal Andraž Lipolt, med mladinci pa Tamara Matko, ki je osvojila 4. mesto.

V nedeljo je šest najboljših strelcev po uradnem delu nastopilo še za posebno nagrado Trap kluba Ilirska Bistrica. To si je pristreljal slovenski reprezentant Andraž Lipolt.

ŠAHOVSKE NOVIČKE

Simultanka

Med prvomajskimi prazniki je v našem mestu gostoval Marko Tratar, mednarodni mojster, olimpijski reprezentant v Manili '92, večkratni pionirski in mladinski prvak Slovenije, drugi na pionirskem šampionatu Jugoslavije leta 1989, dosega pa tudi imenitne uspehe na mednarodnih odprtih turnirjih, na katerih zagreni življenje marsikateremu vrhunskemu velemojstru.

Klub študentov Ilirska Bistrica je v sodelovanju s šahovskim klubom organiziral simultanko na štirinajstih šahovnicah. Simultanka se je odigrala na vrtu Okrepčevalnice Baša, ki se je izkazala kot odlični gostitelj, njen vrt pa kot zelo primerno prizorišče. Marko Tratar je sicer zmagal z rezultatom 10,5 : 3,5, vendar se je moral sprijazniti s tremi porazi (boljši od njega so bili Gregor Raspor, Miran Rolih in Simon Kerma), pol točke pa mu je presenetljivo odščitnila Katja Učič. Vsi uspešni so bili nagajeni s praktičnimi nagradami Okrepčevalnice Baša in Pizzerije Maestro.

Državno prvenstvo

Za matični šahovski klub so na ekipnem prvenstvu Slovenije od 3. do 5. maja v Portorožu, zopet zaigrali domači šahisti, ki sicer igrajo v drugih klubih v prvi in super ligi.

Rasporju, Kermi, Beletiču in Čibeju se je pridružil še Izolan Širnjk. Kljub vsakodnevnim vožnjam in utrujenosti smo se sami mladi igralci izvrstno ujeli in v odličnem finišu osvojili 2. mesto med sedemnajstimi ekipami druge jakostne skupine. Pri tem smo dva dvoboja izgubili, enega igrali neodločeno, kar šest ekip pa smo premagali.

Simon Kerma

KOŠARKA

Košarkarski turnir
"Tominje 96"

Košarkarski klub HO organizira košarkarski turnir, ki bo v nedeljo, 9. junija, ob 9. uri dalje potekal na igrišču v Tominjah.

Zaradi časovne stiske bo lahko nastopilo samo 8 ekip, zato pohitite s prijavi. Zrebanje parov bo v četrtek, 6. junija, ob 20. uri v Pizzeriji Park. Prve tri ekipe bodo prejele pokale v trajno last. Prijavite se lahko na tel. 81-841 (popoldne) ali osebno pri Alešu Derencinu, Rozmanova 46, Ilirska Bistrica.

Prijavnina znaša 5.000 SIT za posamezno ekipo. Zadnji rok za prijavo je četrtek, 6. junija (na Zrebanju).

MALI NOGOMET

Pokal MMNZ Koper

Pokalnega tekmovanja na tem nivoju so se udeležile ekipe KHM, Podgore, OKŠ in Kolarja. V prvem delu sta se med seboj v dveh krogih pomerili ekipi KHM in OKŠ. Naprej se je uvrstila ekipa KHM. Kolar proti Podgori ni igral.

V drugem delu tekmovanja so se zmagovalci našega področja pomerili z obalnimi ekipami. Podgora je prvo srečanje proti eni izmed najboljših ekip 1. obalne lige v Kopru izgubila z rezultatom 0 : 6. Doma je celo zmagala z izidom 4 : 2, vendar pa to ni zadostovalo za napredovanje. KHM je doma najprej izgubil z zadnjo ekipo slovenske malonogometne lige Baracuda Bronx (1 : 2), na Obali pa 1 : 4, tako da se je poslovil od tega tekmovanja.

Z. Debevc

TENIS

V znamenju
rumene žogice

Tenis klub Ilirska Bistrica pravkar postavlja razsvetljava igrišča in zbira prijave za začetne tečaje tenisa za odrasle in otroke, ki potekajo vsak mesec.

V maju in juniju se njegovi člani udeležujejo ligaškega tekmovanja po enokrožnem sistemu, v katerem sodelujejo teniški klubi iz Cerknice, Il. Bistrice, Logatca, Majcnov, Pivke, Postojne in Starega trga.

Vsi, ki bi radi igrali tenis, lahko kupite abonmajske vstopnice za 10 ur igranja (člani 5.000, nečlani 6.000 SIT), letne karte (navadne 27.000, družinske in podjetniške 30.000 SIT), nudijo pa vam tudi majice s klubskim znakom v različnih barvah.

Rezervacije za igrišča sprejema oskrbnik v klubskem prostoru od 10. do 11. ure in popoldne na tel. 42-220. V tem času lahko kupite tudi abonmaje.

KARATE

Trinajsti na evropskem prvenstvu

Robert Čurlić, Domen Gobec in Kristofer Štemberger, člani Karate kluba Ilirska Bistrica, so se po osvojitvi naslova državnih prvakov v katah ekipno udeležili tudi 31. evropskega prvenstva v karateju, ki je bilo v Parizu od 2. do 5. maja 1996.

Domača ekipa je nastopila v sklopu državne reprezentance Slovenije, ki je štela 21 tekmovalcev v borbah in katah posamezno in ekipno. Pred ogromnim številom gledalcev in nepričakovano velikim številom predstavnikov javnih občil (nacionalne televizije, športni novinarji iz vsega sveta ...) so v tridnevni borbi nastopili tekmovalci iz 35 držav. Vrh so krojile Francija, Italija, Španija in Velika Britanija.

Po prvem dnevu tekmovalstva se je ekipa iz Ilirske Bistrice uvrstila v naslednji krog, drugi dan pa je po izvedbi kate Unsu pristala na 13. mestu. Celotno slovensko strokovno vodstvo je bilo mnenja, da bi se lahko z malo športne sreče prebili celo med prvih 8 v Evropi. Selektor reprezentance Slovenije **Borut Markošek** je bil z nastopom naših tekmovalcev zelo zadovoljen in z optimizmom pričakuje svetovno prvenstvo v Sun Cityju.

Stojan Šestan

TRAP

Andraž Lipolt v Atlanti

Andražu Lipoltu, športniku leta 1995 v Občini Ilirska Bistrica, smo po vrnitvi s tekme za svetovni pokal v olimpijskem mestu Atlanta postavili nekaj vprašanj.

Kako zgleda potovanje na drugo celino?

V Atlanto smo odpotovali 17. aprila z ljubljanskega letališča. Prek Züricha smo v glavno mesto zvezne države Georgie prispeli 18. aprila. Kakšen je bil izkupiček s tekmovalstva oziroma nastopa?

Trenirati sem začel 19. aprila, vendar ne s po 75 tarčami na trening kakor sem načrtoval. Na treningu so organizatorji določili za vsakega tekmovalca le 25 tarč. Razlog za to je bilo veliko število tekmovalcev v treh disciplinah in samo tri strelišča. Tako smo v disciplini trap, v kateri nas je bilo prijavljenih kar 125, imeli na razpolago samo eno strelišče. Tekma za svetovni pokal se je začela 23. aprila in končala dan kasneje. V konkurenci 102 + 23 strelcev sem osvojil 74. mesto s 109 zadetki. V ekipi Slovenije sta poleg mene nastopila še Jože Grubelnik (108 zadetkov) in Marko Vilfan (104 zadetki). Z rezultatom seveda nisem zadovoljen. Lansko sezono sem na vseh pomembnih tekmah doma in v tujini dosegel mnogo boljše rezultate in s tem tudi boljše uvrstitve. Kakaj slabši rezultati?

Predvsem nisem v pravi formi. To je posledica tega, ker zaradi dolge zime v tem obdobju nisem dovolj kvalitetno treniral, novo puško pa sem dobil dva meseca pozneje, kot sem načrtoval. Kot zanimivost naj povem, da se je reprezentanca Češke pozimi kar 40 dni pri-

pravljala na Cipru, kjer so pogoji za trening v zimskih mesecih idealni. Seveda pa se tako ne pripravljajo samo češki tekmovalci.

Zakaj pozimi na Cipru ne treniraš tudi ti?

Predvsem zato, ker so takšne priprave drage in bi jih moral financirati sam ali s pomočjo sponzorjev.

Kako je s financiranjem tekm v tujini?

Tekme v Evropi financira Strelska zveza Slovenije, če seveda predhodno dosežeš normo, ki jo postavi njena tehnična komisija. Tekme izven Evrope si moraš financirati sam oziroma tvoji sponzorji, če jih imaš seveda. Prav tako si moraš poiskati sponzorja za nabavo opreme in nabojev.

Kako ti rešuješ ta problem?

Tega problema ne rešujem jaz, ampak moj oče, ki mi je nekakšen manager. Vse sponzorje sem dobil z njegovo pomočjo. Brez te pomoči ne bi šel niti na eno tekmo izven Evrope. On rešuje vse finančne probleme glede tekm in potovanj.

Omenil si novo puško.

Letošnjo sezono sem začel tekmovali z novo vrhunsko puško znamke Perazzi. Puško so mi sicer obljubili v klubu, vendar iz obljube ni bilo nič in na koncu je moral v žep seči moj oče.

Katera tekmovalstva v reprezentanci te čakajo v bodoče?

V začetku junija bom nastopil na tekmovalstvu za svetovni pokal v Milanu, konec meseca junija pa še na evropskem prvenstvu v Talinu, glavnem mestu Estonije.

Z. Debevc

STRELSTVO

Želje se včasih tudi uresničijo

Pravkar se izteka strelska sezona 1995/96 in prav je, da Strelska družina 4. junij Ilirska Bistrica bralcem Snežnika posreduje najnovejše novice. Tokrat bolj optimistične.

Če smo še pred kratkim tarnali, da ne moremo kupiti standardnih pušk za potrebe mladinske ekipe, vam moramo sporočiti, da naše prošnje niso bile zaman. Pred kratkim smo kupili eno novo puško s pomočjo dotacij Športne zveze Ilirska Bistrica, z denarjem od članarin in s prispevki darovalcev (gradbeni delavci Rutar, Šestan in Prosen, ZLSD, Jože Sedmak, Franc Martinčič, Okrepčevalnica Ker Bač in Pekarna Slava) pa še eno malo rabljeno puško. Vsem darovalcem se iskreno zahvaljujemo.

Ker je za tretjo puško zmanjkalo denarja, smo starši vseh treh mladincev (Turkovič, Spetič, Mah-

ne) sklenili, da bomo to puško (čeprav težko) kupili sami. Vkolikor nam kdo želi s prostovoljnimi prispevki pomagati, bi ta denar namenili za nakup novih strelskih jopičev, kajti stari so popolnoma dotrajani. Jopiče smo sprva nameravali kupiti starši, a smo primorani najprej kupiti prepotrebno puško.

Vaše morebitne prispevke lahko nakažete na žiro račun št. 52210-678-90345 s pripisom za SD 4. junij Ilirska Bistrica. Dragi bralci! Tudi z Vašo pomočjo bomo stopili v novo strelsko sezono. Upamo, da uspešno. To bo pokazal čas. Pa lepo pozdravljeni!

Slavko Mahne

ODMEVI

Športni zvezi naše doline

Seveda Ti odgovarjam. Ker se bomo v kratkem videli na sestanku na nivoju občine, sem težje argumente, posebno neupoštevane meril in določil Ministrstva za šolstvo in šport RS (MŠŠ), pustil za sestanek, v Snežniku pa Ti odgovarjam kot posamezniku.

Trdiš, da daje Športna zveza Ilirska Bistrica (SZ) poseben poudarek delu z mladimi. Ni res, ker gre večina denarja iz občinskega proračuna za članske ekipe nekaterih športnih panog. Nadalje se procentualno veliko sredstev razdobi za druge namene, tako da je končen efekt minimalen ali le na papirju. Ker nimaš niti osnovnega programa dela in usmeritve SZ, se finančna sredstva lahko razdrobijo. Ampak v merilih MŠŠ so usmeritve točno definirane, ali ne? Seveda bomo z našim podmladkom še naprej kvalitetno tekmovali, še posebej pa bomo v časopisnih ali radijskih poročilih poudarili, s kakšnimi sredstvi nam je SZ pomagala. Ali se strinjaš, da pač imamo to pravico, še posebej zato, ker gre za sredstva davkoplačevalcev in ne Tvoja oseba?

Sklicuješ se na to, da ne prejemaš dokumentacije. Ni res, ker si v februarju prejel program Karate kluba Ilirska Bistrica (KK) s točno izračunanimi finančnimi postavkami, saj Ti ga je osebno prinesel Leopold Kirn. Dopusčam, da program ni briljanten, trdim pa, da je za vsakogar dovolj jase, še posebej zato, ker je pisan na enajstih straneh formata A4. Koliko klubov in društev Ti je oddalo zahtevani program v taki obliki?

Kar zadeva sredstva, ki bi jih lahko pridobili s tekmovalnimi uspehi, Ti JAVNO izstavljam račun: letošnje državno prvenstvo v Lenartu; 21 tekmovalcev v treh starostnih kategorijah x 100 točk x 75 SIT znes 157.500 SIT. Z obzirom, da smo na tem državnem prvenstvu v kategoriji mlajših in starejših dečkov osvojili kar 11 medalj, sredstva upravičeno pričakujemo. Prav tako Ti izstavljam račun za nedavno evropsko prvenstvo v Parizu; trije člani x 750 točk x 75 SIT znes 168.750 SIT. Tudi ta sredstva pričakujemo v najkrajšem času, četudi na našo pismo vlogo sploh še nisi odgovoril. Koga pa briga evropsko prvenstvo, na katerem je bilo osvojeno 13. mesto v konkurenci 35 držav, če se v Športnem parku Nade Žagar igra finalna tekma med Dolnjim in Gornjim Zemnom (naj mi fantje ne zamerijo).

Ko smo na seji Izvršnega odbora SZ (IOŠZ) sprejeli sklep, da me zamenja Domen Gobec, si se strinjal. Ali mi lahko obrazložiš, zakaj je to prav zdaj hudo narobe. Se bom pa z veseljem udeleževal sej, pa četudi bomo prisotni samo trije ali štirje člani IOŠZ.

Res smo sprejeli sklep o dvanaajstih, pa vendar Te sprašujem, ali imajo prav vsi klubi prav sedaj sezono in kje sta naši poletni dvanaajstini? Izjemen dosežek je tudi Tvoj izračun dotacij na članstvo, saj bi KK v tem primeru za celo leto 1995 dobil 5.000 SIT ali celih 100 SIT na člana. In potem si izračunal, da bi KK pripadalo v štirih mesecih 166.000 SIT. Ker si tukaj vstel vsakoletne registracijske takse državni panožni zvezi, bralcem seveda nisi pojasnil, da smo dobili le 140.000 SIT. Vsekakor bi bilo zanimivo, če bi na kratko navedel podatke za ostale klube, pa jih nisi. Prepričan sem, da obstaja resen razlog, zaradi katerega nočeš JAVNO predstaviti finančnih podatkov za vsaj polovico klubov. Mi smo v štirih mesecih tekmovali na treh državnih prvenstvih v treh starostnih kategorijah, na štirih mednarodnih turnirjih za vse kategorije, na evropskem prvenstvu in šestkrat sodelovali

na strokovnih seminarjih INSTITUTA ŠPORTNE EVROPA. Na vseh teh tekmovanjih se je zvrstilo preko 40 tekmovalcev. Navedi mi kolektiv, ki je opravil takšno tekmovalno udeleževanje s takšnimi rezultati v Tvoji SZ v spomladanskem delu!

Ni res, ko trdiš, da nimaš seznama tekmovalcev. V začetku leta si prejel seznam tekmovalcev in kategorij, v katerih tekmujejo. Na osnovi tega seznama je SZ poravnala vsakoletne takse Karate zvezi Slovenije (KZS). Vsekakor si Ti to pozabil. Pa tudi glede Marjanca Šajn še zmeraj vztrajno širiš neresnice. Nekajkrat si bil pismeno seznanjen s tem, da je Marjanca Šajn članica KK Ilirska Bistrica. Nahaja se na uradnem seznamu tekmovalcev našega kluba; sam si plačal takse zanjo v imenu KK in ko si brez naše vednosti telefoniral sekretarju KZS, Ti je med drugim tudi zatrdil, da je Marjanca Šajn izključno tekmovalka KK Ilirska Bistrica. Mi razumemo, da je to tebi nerazumljivo glede na izkušnje, ki jih imaš v Tvojem športu, vendar moraš z nami, neplačanimi športniki, pač potrpeti.

Ker nas namerno podcenjuješ s tem, da se naši tekmovalci lahko direktno udeležijo državnih prvenstev, Ti svetujem, da povprašaš starše otrok, ki tekmujejo. Rade volje Ti bodo pojasnili, koliko časa je njihov otrok treniral trikrat na teden, preden je sploh lahko nastopil na tekmovalstvu. Še posebej pa Ti bodo rade volje obrazložili napore naših tekmovalcev, Jaz pa bom na kratko predstavil naslednje: KK Ilirska Bistrica je član KZS (nacionalne panožne zveze), tekmuje v šestih starostnih kategorijah (osvojenih naslovov na državnih prvenstvih ne bom našteval), imamo kar 4 kategorizirane športnike po merilih Olimpijskega komiteja Slovenije, tekmujejo pa v konkurenci 54 karate klubov in smo v letu 1995 pristali na tretjem mestu. Naši rezultati so bili objavljani v javnih glasilih, na radiu in televiziji ter v strokovnih publikacijah v Sloveniji in tujini. Z obzirom na Tvojo razgledanost, posebno pa na Tvoje strokovno znanje, je Tvoj izračun članarine v višini 1.920.000 SIT vreden občudovanja, vendar ga boš moral temeljito obrazložiti in dokazati verodostojnost na sodišču. Naj Ti pomagam: še zdaleč nas ni 80, še zdaleč ne plačajo vsi, še zdaleč ne pobiramo članarine za 12 mesecev v letu itd. itd. in Srečno!

Ni res, da ne dobivaš poročil. JAVNO te sprašujem, za kakšne zneske Ti KK ni podal potrdil? Za vsak tolar, ki ga je KK dobil od SZ, smo v najkrajšem času oddali vso potrebno dokumentacijo. Če temu ne bi bilo tako, bi Ti kot uradna oseba moral že zdavnaj ustaviti vsako financiranje KK. Nam je jasno, da imaš Ti z določenimi kolektivi že dolgoletne nerešene in nepokrite račune, ampak mi Ti ne moremo pomagati. Zaradi moje lastne nevednosti pa Te sprašujem: ali Ti moram podati pri notarju overjeno poročilo za 10 kilogramov čokoladnih bombonov, ki nam jih je Vlado podaril za novo leto?

Napačno navajaš, da SZ honorira mentorje s 400 SIT/uro, a prav dobro veš, da SZ prispeva - z enomesečno zamudo - samo 200 SIT/uro. Ker si že naštel ure naših mentorjev, smo pričakovali, da boš podal pregled delovanja in honoriranja mentorjev po vseh klubih. MŠŠ je predpisalo višino honorarja za opravljeno šolsko uro za delo z mladimi športniki in ta znaša 1.200 SIT. Kje je razlika? In končno, toliko ur kot naši štirje mentorji si Ti sam sebi pisal za nogomet in atletiko, seveda brez kakršnihkoli rezultatov.

Sedaj verjetno ne več pri atletiki, ker smo s Tvojo pomočjo izgubili edino atletsko stezo v občini in šolski otroci opravljajo atletske teste na parkirišču Rozmanove ulice. In še vprašanje, vezano na objekte. Kje so vsakoletna državna sredstva, namenjena za vzdrževanje športnih površin?

Sramežljivo priznavaš, da je strokovna služba SZ res malo predraga. Strokovna služba z neprimerno večjim obsegom dela, recimo v Sežani, deluje samo 4 ure. Seveda se ravna po določili MŠŠ, ki je predpisalo, da gre za strokovno službo lahko največ 10% proračunskega denarja. Kdo Tebi dovoljuje, da si jemlješ več kot 50% od tistih bornih sredstev iz proračuna? Rad bi, da navedeš organ, sklep in pa seveda obrazložitev, zakaj gre za SZ 50% sredstev, 20% se razdobi, približno 30% ostanka pa se razdeli med 22 klubov in društev!

Omenjaš sponzorje KK Ilirska Bistrica. Vredno pohvale, vendar, ali ne bi omenil tudi sponzorjev, ki si jih celo desetletje pridobival kot tajnik nekega drugega športnega kolektiva? Ves ta čas si zlorabljal uradno funkcijo za pridobivanje finančnih sredstev temu športnemu kolektivu. Pošteno, ne?

Glede Sokolskega doma bomo sklicali sestanek in poskušali najti rešitev. Tam bomo tudi pojasnili Tvoj odnos do razpisa MŠŠ za sofinanciranje borilnice, s katero bi bili rešeni vsi naši problemi. Ampak, kot si izjavil na seji IO Športna zveza Ilirska Bistrica nima nič s tem! Lahko Ti na vedem kar nekaj objektov, s katerimi si imel veliko, ali pa še preveč opravka. Poskušali bomo najti rešitev za KK in dve skupini ženskih rekreativk, v najslabšem primeru pa bo Karate klub Ilirska Bistrica prenehal s delovanjem in tako boš sodeloval pri še enem koncu športnega kolektiva v Tvoji SZ.

Zaključujem. V letu 1994 si bil pismeno in ustno vabljen na skupščino KK, vendar nisi prišel. V dvajsetletnem delovanju kluba nas nisi nikoli obiskal ali prisostvoval našim sestankom, čeprav si bil nešteto krat vabljen. Na tej skupščini smo sprejeli dva bistvena sklepa:

1. da SZ JAVNO predstavi kriterije in merila za pridobivanje sredstev iz občinskega proračuna;
2. da se, glede na delovanje in tekmovalne uspehe, klubi JAVNO rangirajo, kar bi bila edina prava osnova za višino dotacij.

Če bi bili tidve postavki JAVNO predstavljeni, ne bi bilo več nobenih dvomov, bralci pa bi si lahko ustvarili jasno sliko o razmerah v SZ Ilirska Bistrica. V dveh letih nismo prejeli niti odgovora.

Brez vsakega spoštovanja:

Stojan Šestan

P. S.: Statut SZ Ilirska Bistrica določa, da se skupščina "lahko sestane po potrebi, najmanj pa enkrat letno". Kdaj si zadnjič sklical skupščino SZ Ilirska Bistrica?

Snežnik

Naslov uredništva: Bazoviška 40,
6250 Ilirska Bistrica,
tel. 067/81-297, tel/fax. 067/41-124
Ustanovitelj: Borislav Zejnullović
Izdajatelj: "GA Commerce", Bazoviška 40
Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zejnullović
Uredniški odbor: Dimitrij Bonano,
Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc,
Franc Gomibač, Ivko Spetič (predsednik)
Urednik, novinar in lektor: Branko Zidarič
Urednik športne strani: Zdravko Debevc
Tehnični urednik: Raymond Fabijanič
Tisk: GA commerce d.o.o., Ilirska Bistrica
Naklada: 1300 izvodov